

5

Schoolverlaters tussen onderwijs en arbeidsmarkt 1999-2012

Hoger BeroepsOnderwijs

De cijfers in deze publicatie zijn gebaseerd op de jaarlijkse schoolverlatersonderzoeken van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA). In het kader van deze onderzoeken worden gediplomeerden van het VO, BVE en HBO ongeveer anderhalf jaar na het behalen van het diploma geënquêteerd met vragen over hun eventuele voortzetting in het onderwijs, hun gevolgde opleiding en hun positie op de arbeidsmarkt.

De jaartallen in de figuren en tabellen verwijzen naar de enquête-/meetjaren van het onderzoek. Zo heeft bijvoorbeeld het jaar 2012 betrekking op de meting die in dat kalenderjaar heeft plaatsgevonden waarbij gediplomeerden van het studiejaar 2010/2011 benaderd zijn. Vanaf meetjaar 1999 tot en met 2006 zijn telkens twee meetjaren samengevoegd, vanaf meetjaar 2007 wordt de jaren apart gepresenteerd. Indien er in een tabel een 'x' staat betekent dit dat er te weinig waarnemingen zijn (minder dan 20) om het desbetreffende cijfer te presenteren. Meer kerngegevens naar aanleiding van de jaarlijkse schoolverlatersonderzoeken van het ROA zijn te vinden via <http://roastatistics.maastrichtuniversity.nl>.

Deze publicatie is een onderdeel van een overkoepelende publicatie te weten de 'ROA Schoolverlatersonderzoeken Atlas 1999 -2012' welke in delen door het ROA wordt uitgebracht.

Het Hoger BeroepsOnderwijs Het hbo vormt samen met het wetenschappelijk onderwijs (wo) het hoger onderwijs in Nederland. Het hbo is van beide onderwijsvormen de meer beroepsgeoriënteerde vorm in het hoger onderwijs. Met ingang van studiejaar 2002/2003 kent het hoger onderwijs de bachelor-masterstructuur. De hbo bachelor opleidingen hebben een duur van 4 jaar en zijn vergelijkbaar met de reguliere hbo opleidingen uit de oude structuur. Om in te stromen in een hbo bachelor opleiding is in de regel minimaal een avo vooropleiding of een mbo niveau 4 diploma vereist. Het hbo kent ook master opleidingen welke meestal een duur kennen van 1 jaar.

De opleidingen in het hbo zijn verdeeld in 7 onderwijssectoren te weten Economie, Onderwijs, Techniek, Landbouw, Gedrag en maatschappij, Gezondheidszorg en Taal en cultuur (kunstenonderwijs). Opleidingen worden zowel in voltijd, deeltijd als in de duale onderwijsvorm aangeboden.

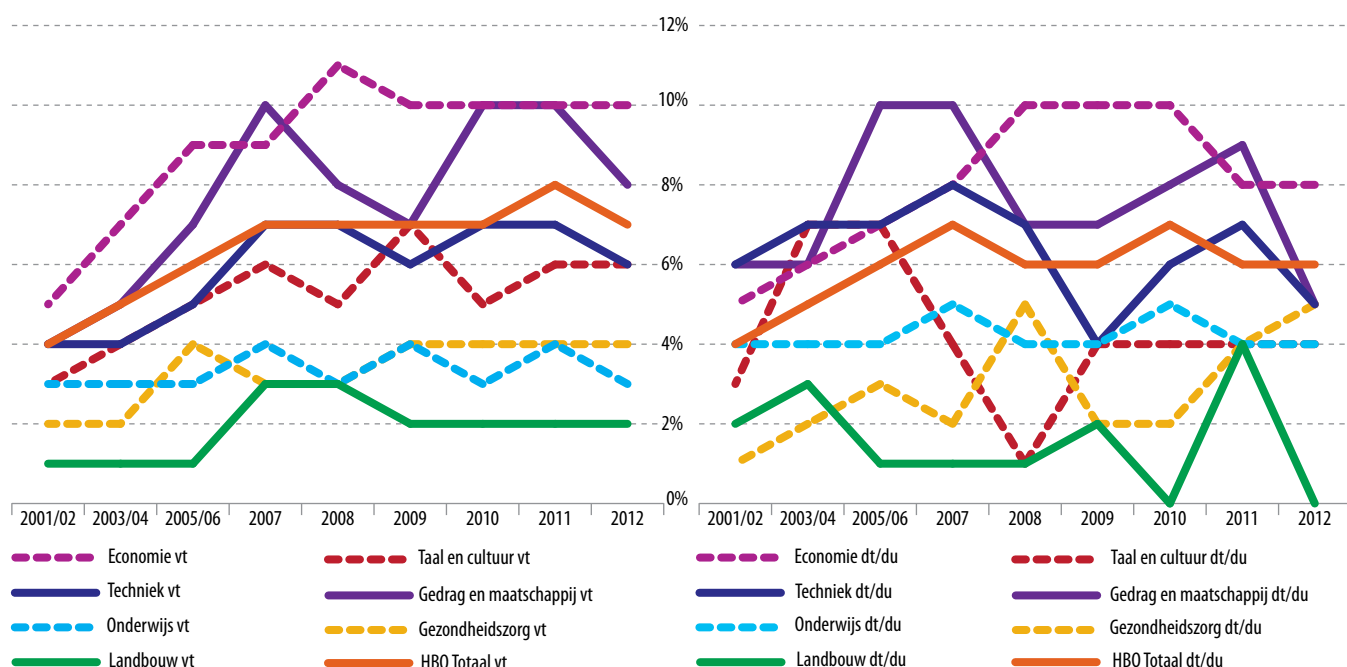
Met ingang van studiejaar 2006/2007 is men begonnen met de introductie van Associate degree opleidingen in het hbo. Dit zijn tweejarige opleidingen die worden afgesloten met een zogenaamde Associate degree (Ad) titel. De opleidingen zitten wat niveau betreft tussen de mbo niveau 4 opleidingen en de 4-jarige hbo bachelor opleidingen in. De cijfers in deze publicatie zijn echter alleen gebaseerd op hbo bachelor afgestudeerden.

5.1 Algemene kenmerken gevolgde opleiding

Figuur 5.1

De figuur toont het percentage niet-westerse allochtonen. Voor het hbo in zijn geheel ligt dit percentage rond de 6 procent. Zowel bij de voltijd afgestudeerden als de deeltijd/duaal afgestudeerden ligt het aandeel niet-westerse allochtonen in de sectoren Economie en Gedrag en maatschappij het hoogst. De afgestudeerden met een agrarische onderwijsachtergrond zijn het minst vaak van niet-westerse allochtone afkomst. De sector Taal en cultuur heeft weliswaar een gemiddeld percentage niet-westerse allochtonen maar kent een hoog aandeel westerse allochtonen, ongeveer één vijfde deel van de afgestudeerden.

Figuur 5.1 Percentage niet-westerse allochtonen

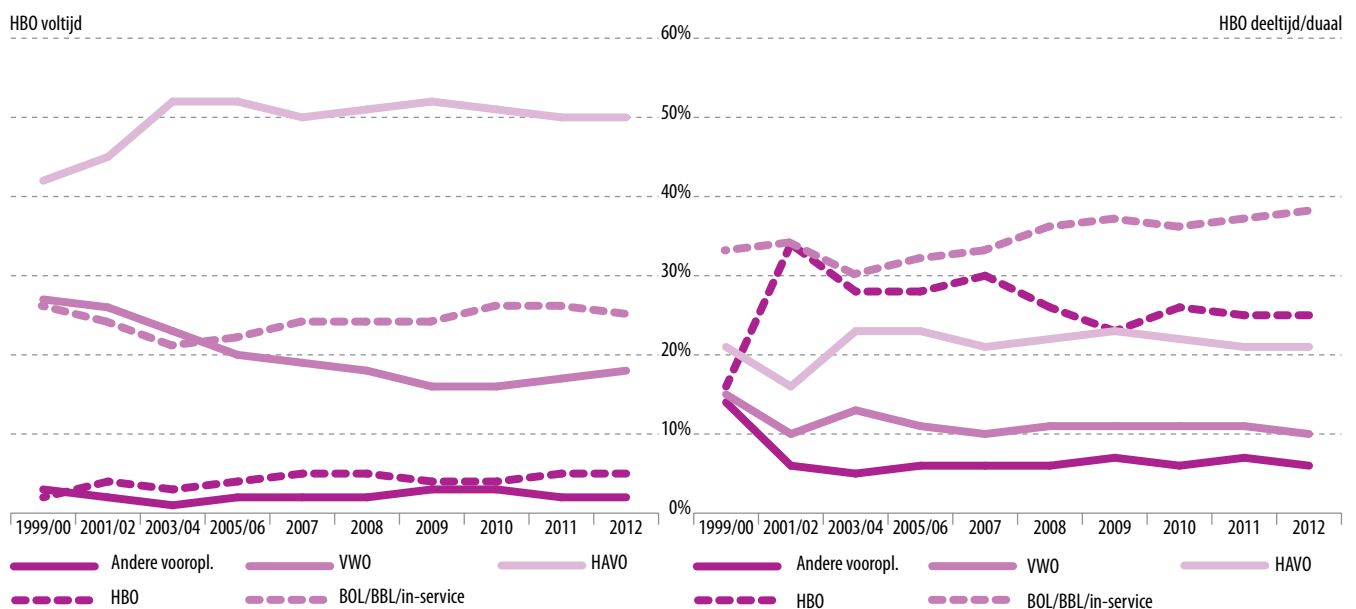

Figuur 5.2

Ongeveer de helft van de voltijd afgestudeerden is op basis van een havo opleiding begonnen aan het hbo. De instroom vanuit het mbo in het hbo voltijd onderwijs is de afgelopen jaren licht gestegen, vanuit het vwo juist licht gedaald. De figuur laat zien dat er wat hoogste vooropleiding betreft een verschil is tussen het voltijd onderwijs enerzijds en het deeltijd/duaal onderwijs anderzijds. In het deeltijd en duaal hbo onderwijs is de instroom veel vaker vanuit het mbo en zelfs het hbo terwijl het havo als hoogste vooropleiding bij deze opleidingsvormen wat minder voorkomt.

Tabel 5.1

De afgestudeerden van zowel het hbo voltijd als deeltijd/duaal bestaan voor meer dan de helft uit vrouwen. Opvallend is dat de man/vrouw verhoudingen tussen sectoren nog steeds sterk verschillen. De sector techniek kent een laag percentage vrouwen, de sectoren Gedrag en maatschappij en Gezondheidszorg zeer hoge percentages.

Figuur 5.2 Hoogste vooropleiding**Tabel 5.1** Geslacht

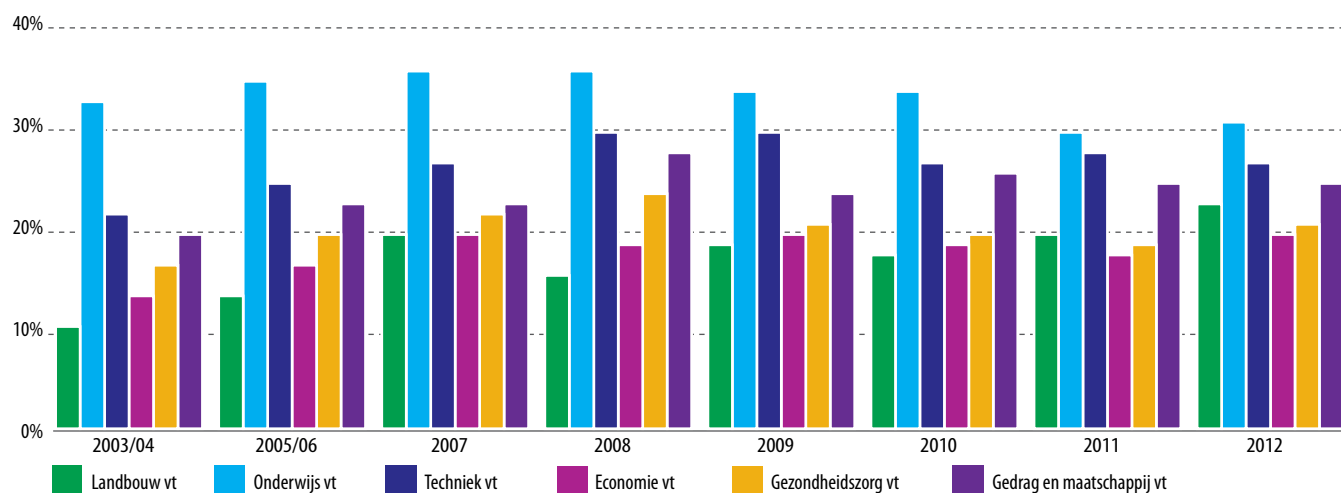
	1999/00 vrouw %	2001/02 vrouw %	2003/04 vrouw %	2005/06 vrouw %	2007 vrouw %	2008 vrouw %	2009 vrouw %	2010 vrouw %	2011 vrouw %	2012 vrouw %
HBO Totaal vt	54	56	56	55	54	56	55	56	56	58
• Landbouw vt	34	36	39	43	45	44	39	44	45	46
• Onderwijs vt	80	80	86	85	81	82	81	79	76	76
• Techniek vt	15	18	16	14	12	13	11	13	13	16
• Economie vt	50	52	53	51	51	52	50	50	50	52
• Gezondheidszorg vt	82	84	83	84	81	83	82	82	82	82
• Gedrag en maatschappij vt	87	86	88	90	88	88	89	88	88	89
• Taal en cultuur vt	56	59	58	59	57	62	65	61	59	60
HBO Totaal dt/du	66	65	67	64	62	62	60	60	60	61
• Landbouw dt/du	15	26	30	40	41	26	39	34	54	41
• Onderwijs dt/du	82	77	83	80	73	73	74	74	73	73
• Techniek dt/du	9	7	7	9	6	6	8	10	6	9
• Economie dt/du	45	46	50	49	48	50	48	48	46	48
• Gezondheidszorg dt/du	78	77	80	82	78	82	82	82	85	85
• Gedrag en maatschappij dt/du	72	73	77	75	79	75	77	78	78	79
• Taal en cultuur dt/du	62	63	64	72	72	80	71	62	81	73

Figuur 5.3

Het aandeel van de voltijd afgestudeerden dat met een gemiddeld eindcijfer van een 8 of hoger is geslaagd staat in figuur 5.3. Alhoewel de verschillen tussen de sectoren de afgelopen jaren minder zijn geworden hebben afgestudeerden van het pedagogisch onderwijs relatief vaak minimaal een 8 als eindexamencijfer behaald.

Tabel 5.2

De tabel toont welke ervaringen de afgestudeerden tijdens hun studie hebben opgedaan. Van de voltijd afgestudeerden heeft vrijwel iedereen, in Nederland of het buitenland, een stage gevolgd. Onder de afgestudeerden van het deeltijd en duale onderwijs ligt dit percentage iets lager. Deze groep heeft echter weer iets vaker relevante werkervaring dan hun collega's uit het voltijdsonderwijs. Voor alle verschillende soorten opgedane ervaringen tijdens de studie geldt dat er wel nogal verschillen zijn tussen de sectoren onderling.

Figuur 5.3 Percentage met een gemiddeld eindcijfer van 8 of hoger hbo voltijd (excl. Taal en cultuur)**Tabel 5.2** Ervaringen opgedaan tijdens studie (gemiddelde 2008-2013) (excl. Taal en cultuur)

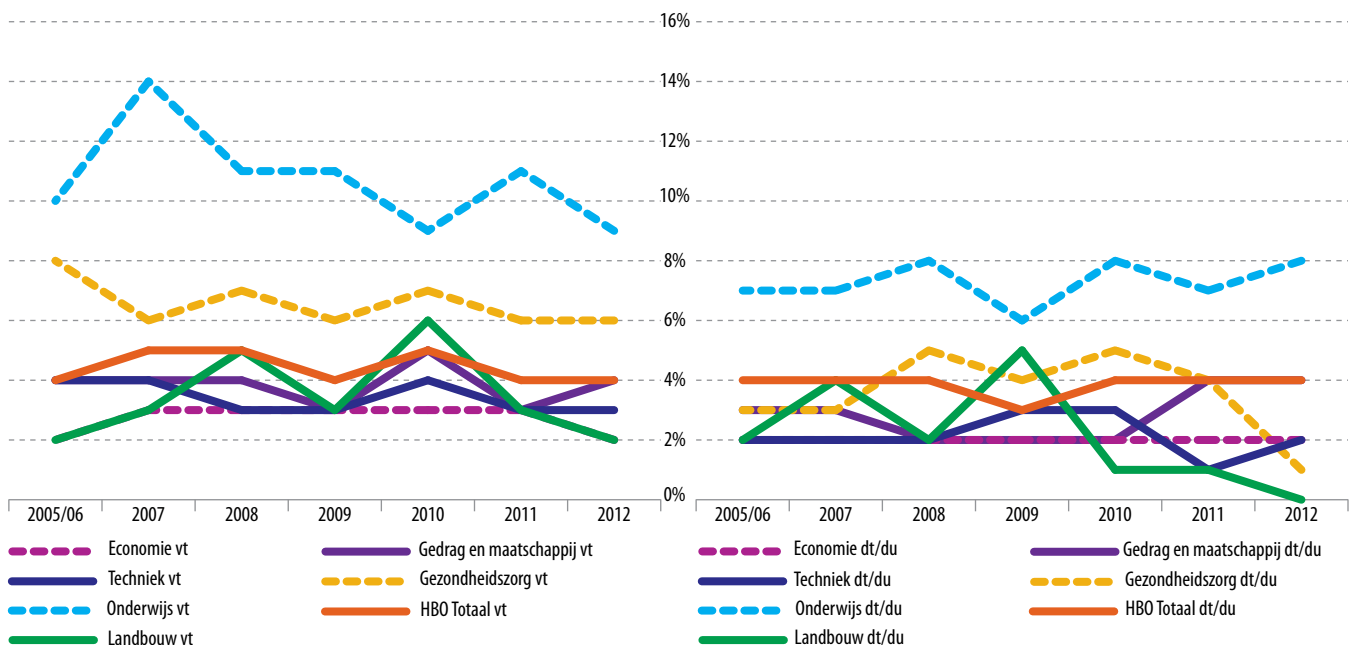
	Stage in Nederland	Stage in buitenland	Relevante werkervaring	Onderwijs in buitenland gevolgd	Bestuurlijke ervaring
	%	%	%	%	%
HBO Totaal vt	93	20	51	10	19
• Landbouw vt	96	57	66	8	35
• Onderwijs vt	99	15	44	6	13
• Techniek vt	94	12	49	5	22
• Economie vt	88	23	52	16	21
• Gezondheidszorg vt	96	24	53	5	13
• Gedrag en maatschappij vt	98	13	55	3	11
HBO Totaal dt/du	62	3	66	3	18
• Landbouw dt/du	59	0	70	2	30
• Onderwijs dt/du	94	3	52	4	16
• Techniek dt/du	42	1	76	2	21
• Economie dt/du	38	2	75	2	22
• Gezondheidszorg dt/du	73	4	56	2	15
• Gedrag en maatschappij dt/du	61	3	68	2	15

5.2 Oordeel over opleiding

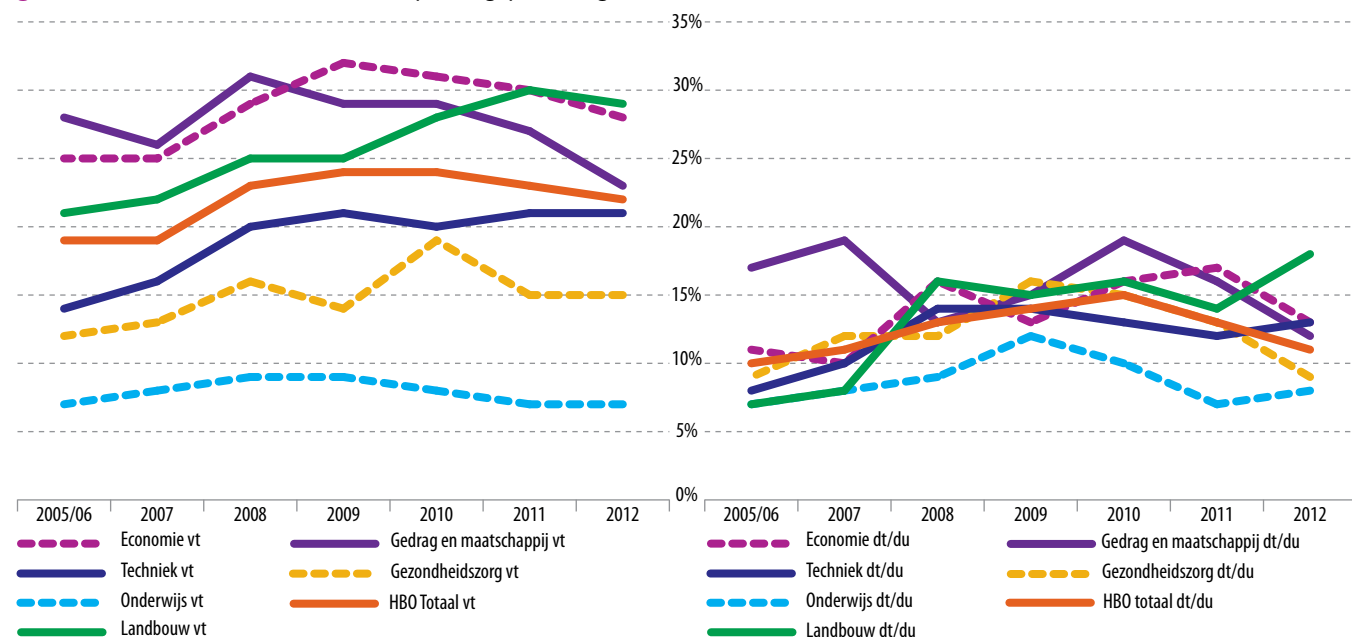
Figuur 5.4 en 5.5

In de figuren staat het oordeel van de hbo afgestudeerden vermeld over de breedte van hun gevolgde opleiding. Figuur 5.4 geeft het percentage van de afgestudeerden weer die de opleiding te smal vonden. Afgestudeerden uit de sector Onderwijs vinden hun gevolgde opleiding het vaakst te smal. Afgestudeerden uit deze zelfde sector vinden hun opleiding ook het minst vaak te breed (figuur 5.5). In het algemeen vinden de afgestudeerden de gevolgde opleiding iets vaker te breed dan te smal. Met name onder de voltijd afgestudeerden zijn de verschillen tussen de verschillende sectoren met name over het te breed zijn van de opleiding behoorlijk groot.

Figuur 5.4 Oordeel over breedte van de opleiding: percentage 'te smal' (excl. Taal en cultuur)

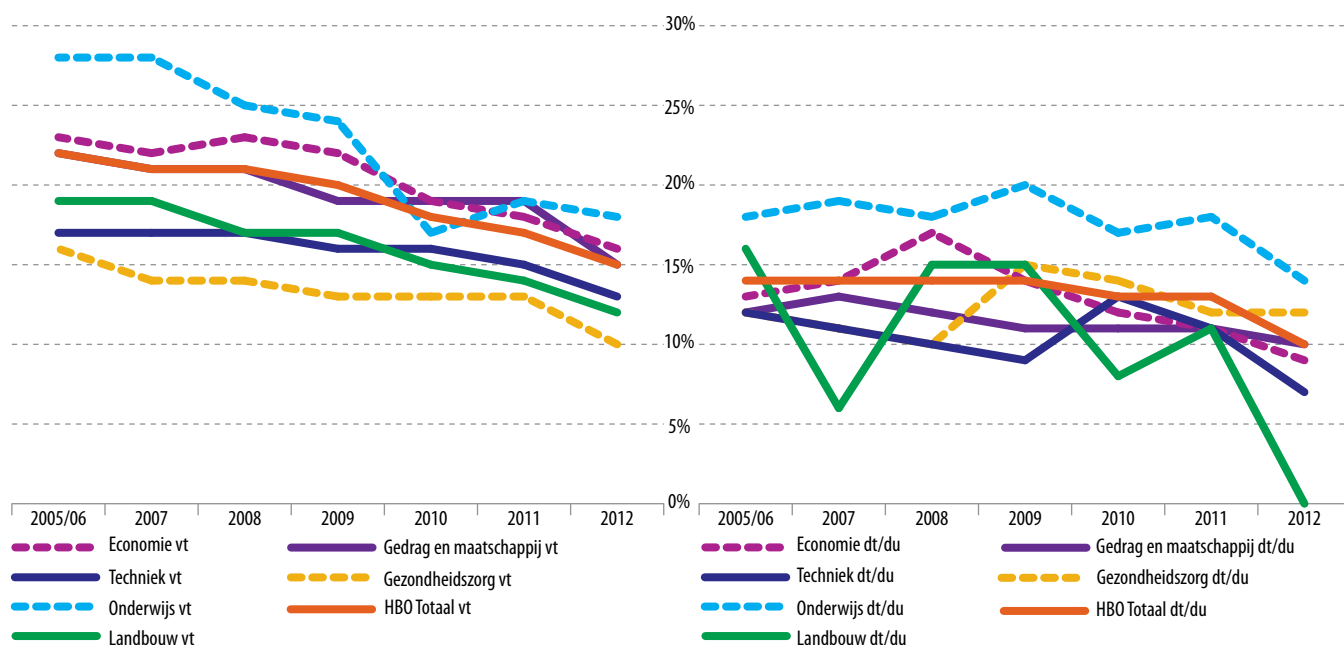
Figuur 5.5 Oordeel over breedte van de opleiding: percentage 'te breed' (excl. Taal en cultuur)

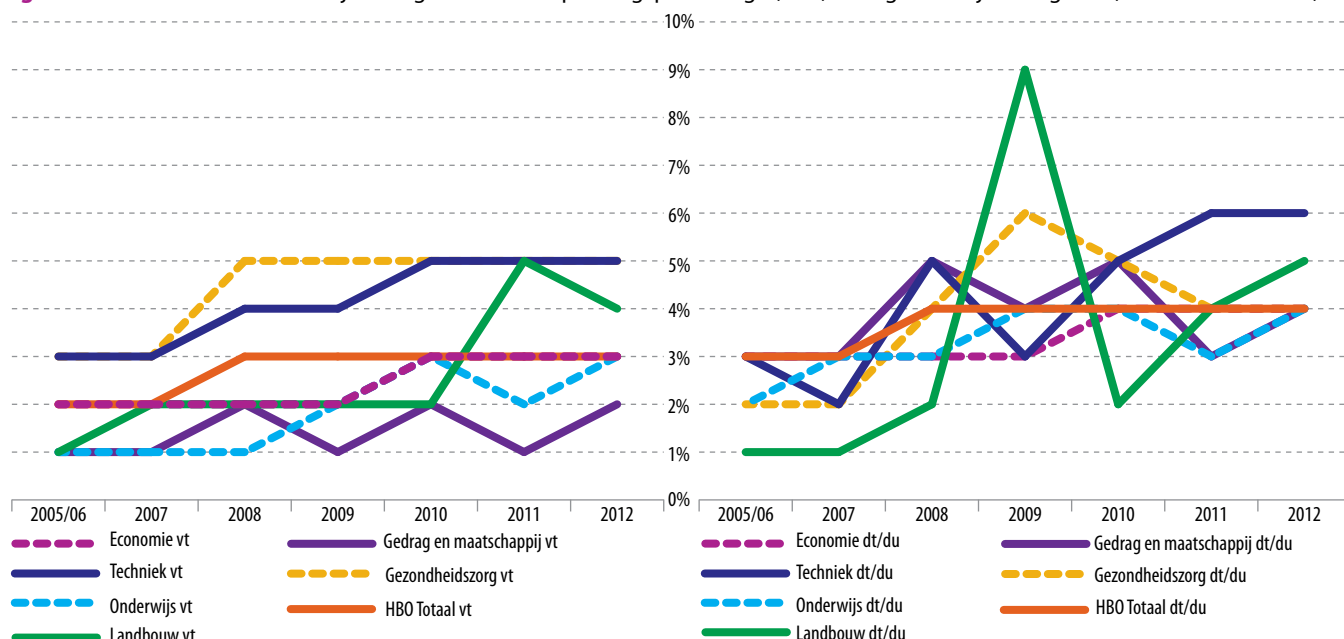
Figuur 5.6 en 5.7

Onderstaande figuren tonen het oordeel van de afgestudeerden over de moeilijkheidsgraad van hun gevolgde opleiding. De oordelen van de voltijd studenten verschillen niet heel veel van die van de deeltijd en duale studenten. Over het algemeen vonden de voltijders de opleiding iets vaker te makkelijk en iets minder vaak te moeilijk dan hun deeltijd/duale studiegenoten. Met name gediplomeerden uit de sector Onderwijs vinden achteraf dat hun opleiding een te lage moeilijkheidsgraad had. Het lijkt er wel op dat het hbo onderwijs de afgelopen jaren iets moeilijker geworden is voor studenten. Het oordeel over de te lage moeilijkheidsgraad vertoont een licht dalende trend, het oordeel over de te hoge moeilijkheidsgraad een licht stijgende trend.

Figuur 5.6 Oordeel over de moeilijkheidsgraad van de opleiding: percentage (veel) te lage moeilijkheidsgraad (excl. Taal en cultuur)

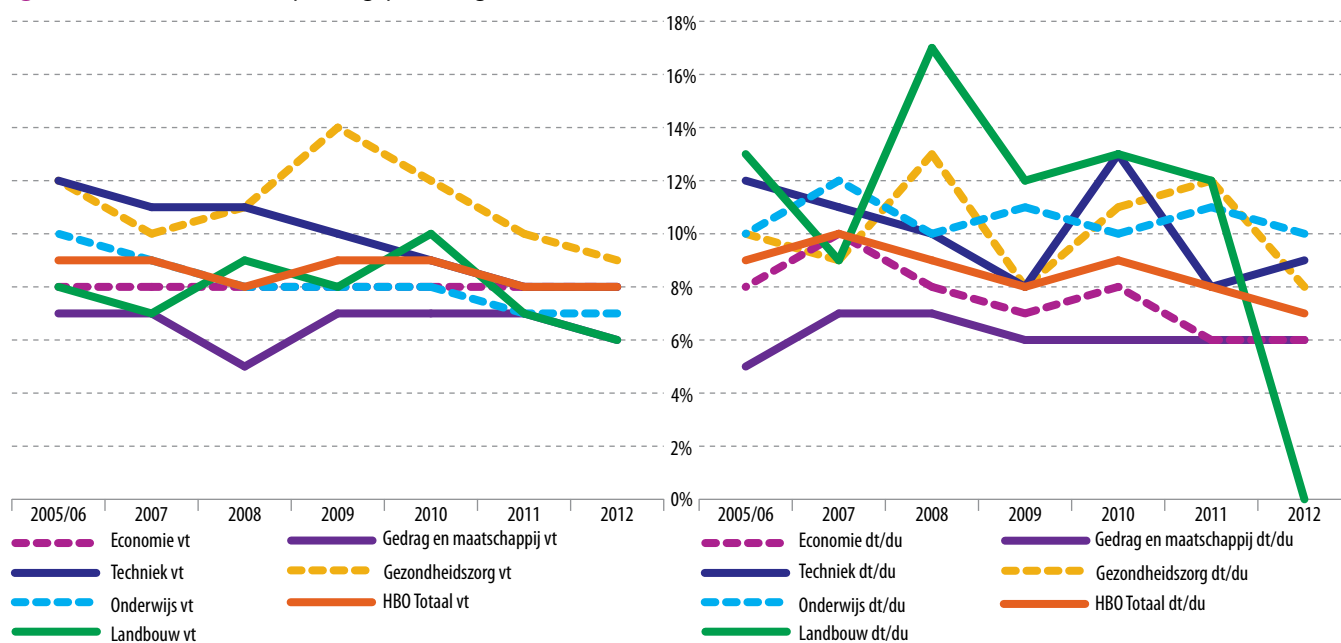
Figuur 5.7 Oordeel over de moeilijkheidsgraad van de opleiding: percentage (veel) te hoge moeilijkheidsgraad (excl. Taal en cultuur)

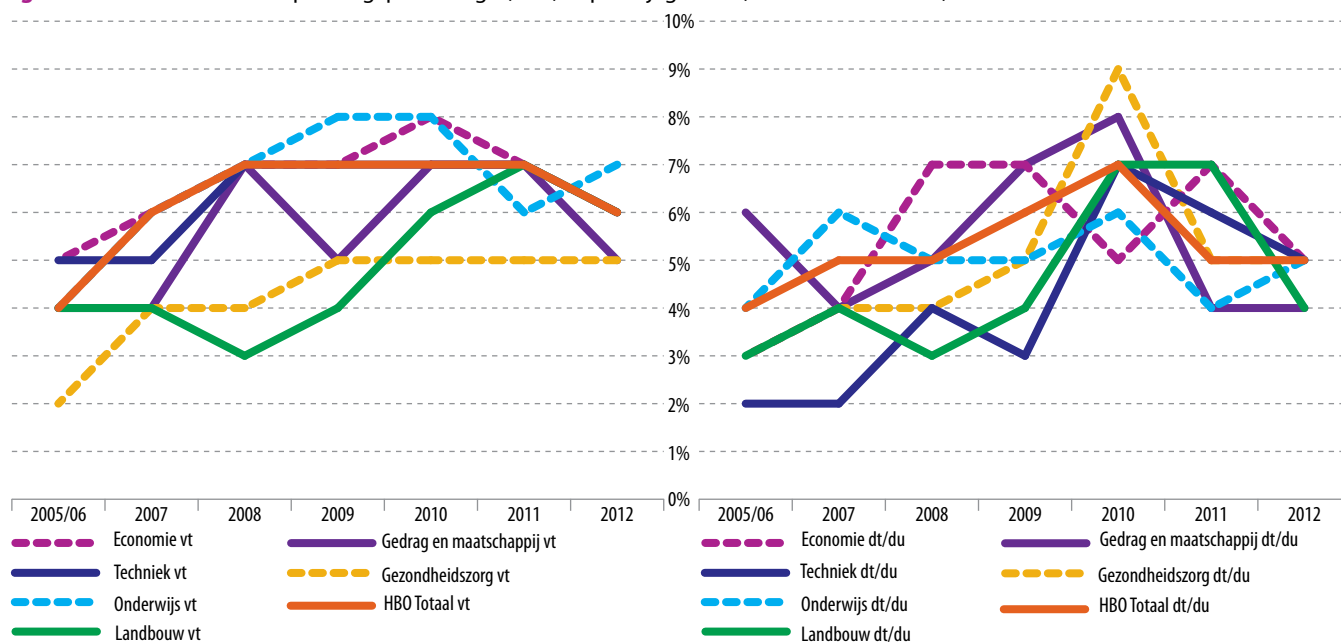
Figuur 5.8 en 5.9

De beide figuren geven inzicht in het oordeel van de hbo afgestudeerden ten aanzien van het theoretisch gehalte dan wel de praktijkgerichtheid van hun genoten studie. Uit figuur 5.8 blijkt dat gemiddeld zo'n 8 procent van de voltijd afgestudeerden van mening is dat de studie te theoretisch was. Een iets lager percentage van hen vond de studie te veel op de praktijk gericht (figuur 5.9).

Figuur 5.8 Oordeel over de opleiding: percentage (veel) te theoretisch (excl. Taal en cultuur)

Figuur 5.9 Oordeel over de opleiding: percentage (veel) te praktijkgericht (excl. Taal en cultuur)

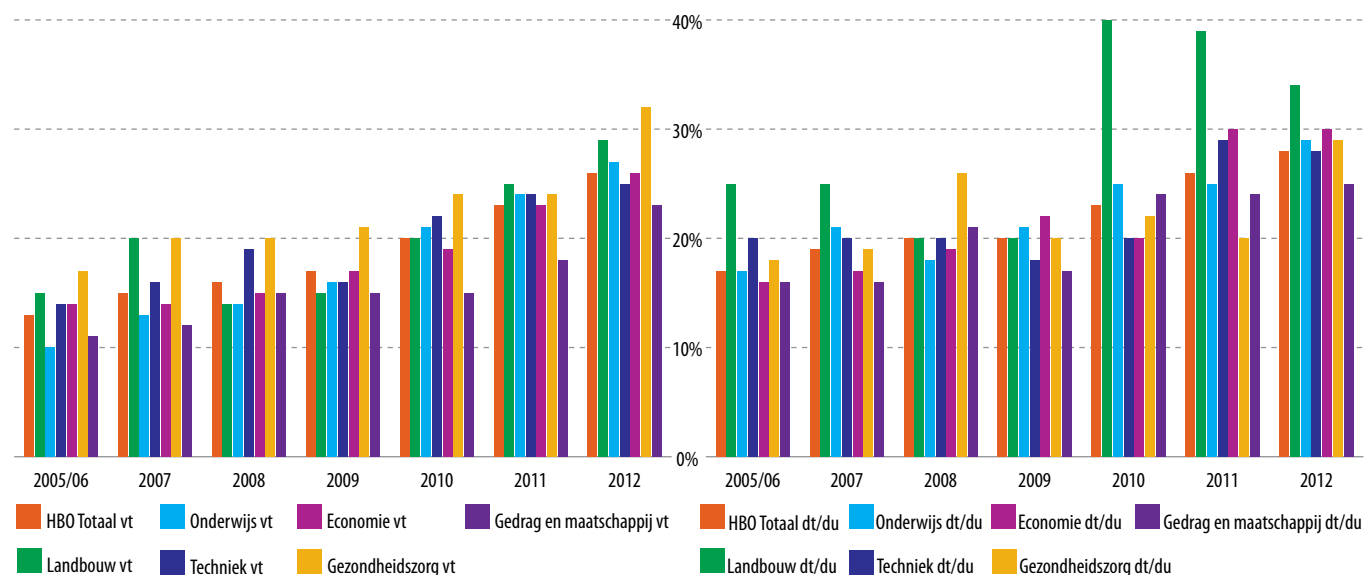
Figuur 5.10

Uit figuur 5.10 komt naar voren dat in 2012 ongeveer een kwart van de afgestudeerden van oordeel is dat de docenten streng in de beoordeling van hun studenten waren tijdens de opleiding. Zowel bij de voltijd afgestudeerden als bij de deeltijd/daal afgestudeerden is er de afgelopen jaren een stijgende lijn te zien in dit oordeel.

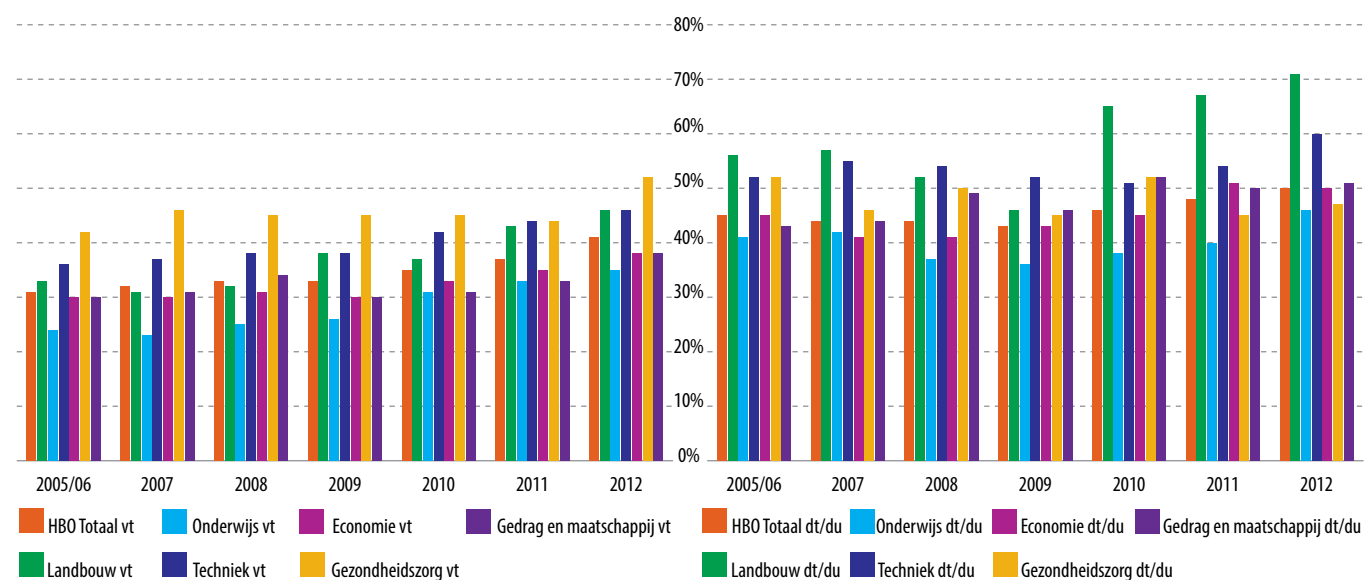
Figuur 5.11

Figuur 5.11 laat zien dat er een toename is in het aandeel van afgestudeerden dat het niveau van de opleiding als uitdagend beschouwt. De figuren 5.10 en 5.11 lijken er op te wijzen dat de hbo opleidingen de afgelopen jaren wat niveau betreft wat lastiger geworden zijn. Deze ontwikkeling is ook in de figuren 5.6 en 5.7 terug te vinden.

Figuur 5.10 Oordeel over de opleiding: percentage (helemaal) mee eens 'docenten streng in beoordeling studenten' (excl. Taal en cultuur)

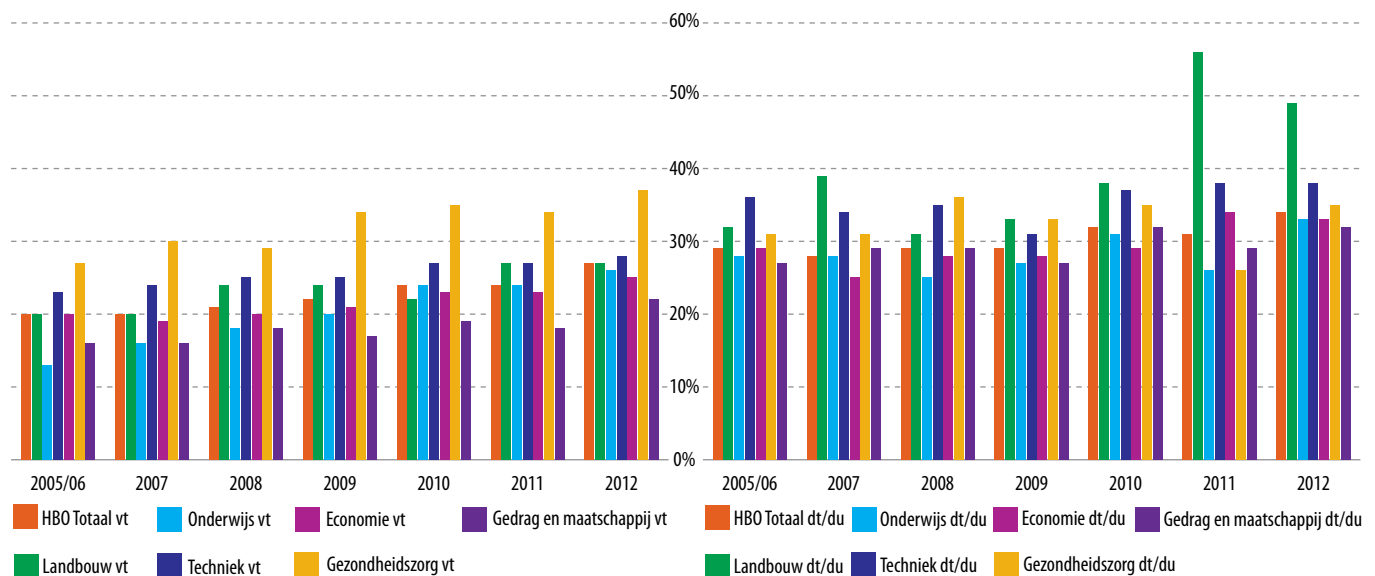
Figuur 5.11 Oordeel over de opleiding: percentage (helemaal) mee eens 'uitdagend qua niveau' (excl. Taal en cultuur)

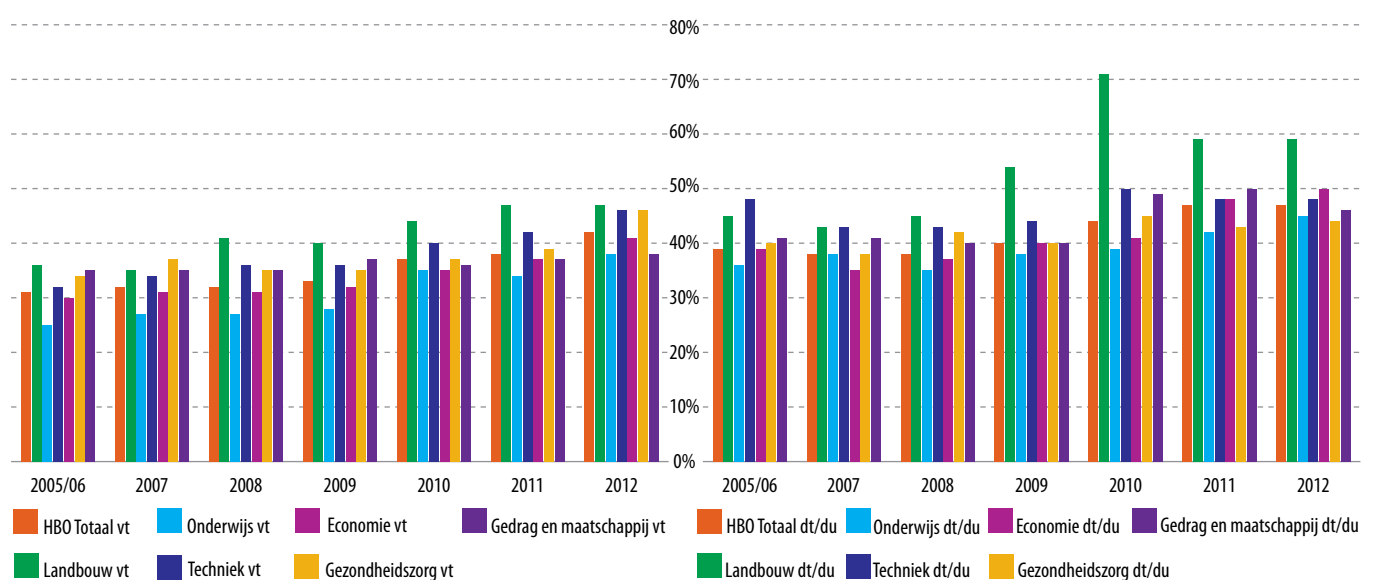
Figuur 5.12 en 5.13

Beide figuren geven inzicht in het oordeel van de afgestudeerden over de toetsing tijdens de opleiding. Figuur 5.12 toont welk percentage van oordeel is dat de examens 'pittig' waren. De afgestudeerden van de deeltijd en duale opleidingen vinden dit iets vaker dan de voltijd afgestudeerden. Dit verschil tussen het voltijd en het deeltijd/duale onderwijs is ook terug te vinden in het oordeel over de mate waarin er getoetst werd op inzicht (figuur 5.13).

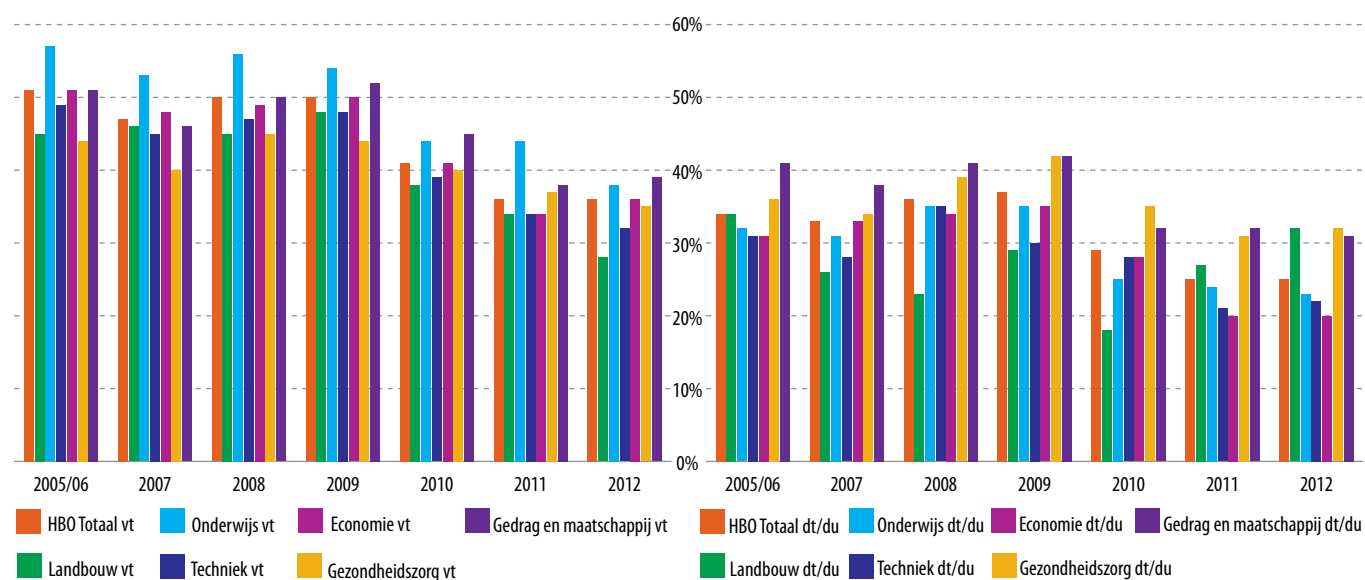
Figuur 5.12 Oordeel over de opleiding: percentage (helemaal) mee eens 'examens pittig' (excl. Taal en cultuur)

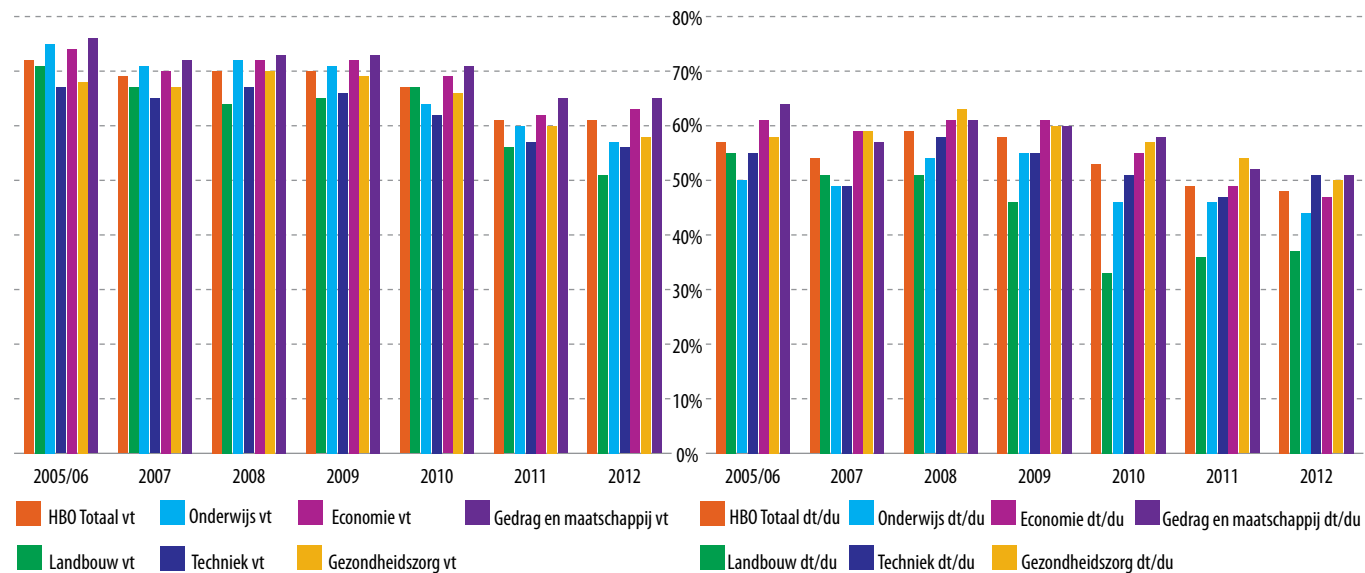
Figuur 5.13 Oordeel over de opleiding: percentage (helemaal) mee eens 'voldoende getoetst op inzicht' (excl. Taal en cultuur)

Figuur 5.14 Oordeel over de opleiding: percentage (helemaal) mee eens 'soms diploma uitgereikt aand studenten die het niet verdienen' (excl. Taal en cultuur)

Figuur 5.15 Oordeel over de opleiding: percentage (helemaal) mee eens 'makkelijk mee te liften met groepsopdrachten' (excl. Taal en cultuur)

Tabel 5.3

Een goede indicatie van de tevredenheid over de gevolgde opleiding van een pas afgestudeerde is of hij of zij de gevolgde opleiding weer zou gaan volgen als achteraf de keuze opnieuw gemaakt mocht worden. Tabel 5.3 laat zien dat onder de hbo voltijd afgestudeerden bijna 8 van de 10 de opleiding opnieuw zouden kiezen. Bij de deeltijd en duaal gediplomeerden ligt dit percentage zelfs nog iets hoger. Deze tevredenheid is in de loop van de jaren redelijk stabiel gebleven.

Tabel 5.4

Tabel 5.4 toont in welke mate men van oordeel is dat de gevolgde opleiding een goede tot zeer goede basis is om te starten op de arbeidsmarkt. Ongeveer de helft van de voltijd afgestudeerden is deze mening toegedaan maar de verschillen tussen de onderliggende sectoren zijn redelijk groot. Met name afgestudeerden van de sector Taal en cultuur vinden hun gevolgde studie in wat mindere mate geschikt als voorbereiding op een goede arbeidsmarktstart.

Tabel 5.3 Percentage dat achteraf opnieuw zou kiezen voor dezelfde opleiding

	1999/00	2001/02	2003/04	2005/06	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
HBO Totaal vt	78	77	80	78	80	78	78	79	79	79
• Landbouw vt	78	76	78	76	79	77	79	78	77	74
• Onderwijs vt	83	84	89	89	86	87	87	87	85	86
• Techniek vt	81	79	82	82	82	83	83	84	86	85
• Economie vt	74	72	73	71	75	71	71	72	72	73
• Gezondheidszorg vt	81	80	84	83	85	84	83	85	85	86
• Gedrag en maatschappij vt	73	73	77	75	79	78	78	75	75	76
• Taal en cultuur vt	88	87	89	85	84	84	84	86	83	85
HBO Totaal dt/du	86	87	89	87	87	86	86	88	88	87
• Landbouw dt/du	78	86	93	95	95	95	100	92	93	93
• Onderwijs dt/du	89	89	92	91	90	90	90	90	91	88
• Techniek dt/du	83	87	90	87	89	85	89	93	92	90
• Economie dt/du	83	84	86	82	83	81	83	84	86	85
• Gezondheidszorg dt/du	88	89	92	88	90	89	88	93	89	89
• Gedrag en maatschappij dt/du	82	83	83	82	84	84	84	85	82	86
• Taal en cultuur dt/du	93	92	91	93	91	84	91	94	86	92

Tabel 5.4 Percentage dat vindt dat opleiding goede basis is om te starten op de arbeidsmarkt

	2003/04	2005/06	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	%	%	%	%	%	%	%	%
HBO Totaal vt	53	51	59	60	58	52	46	49
• Landbouw vt	52	46	58	58	60	52	52	53
• Onderwijs vt	65	53	56	59	61	62	52	51
• Techniek vt	56	58	70	72	67	60	57	60
• Economie vt	50	51	60	60	55	46	45	48
• Gezondheidszorg vt	59	50	59	63	64	63	51	56
• Gedrag en maatschappij vt	50	41	55	53	56	46	36	38
• Taal en cultuur vt	25	32	38	41	37	33	25	27
HBO Totaal dt/du	63	59	63	67	63	63	56	57
• Landbouw dt/du	59	59	68	83	70	53	63	63
• Onderwijs dt/du	64	57	59	64	66	68	54	57
• Techniek dt/du	60	59	64	68	62	63	59	59
• Economie dt/du	61	59	65	67	61	59	58	58
• Gezondheidszorg dt/du	68	65	72	72	65	69	58	65
• Gedrag en maatschappij dt/du	61	60	63	68	70	66	56	56
• Taal en cultuur dt/du	13	48	37	41	34	31	30	37

Tabel 5.5

Van de hbo voltijd afgestudeerden vindt in meetjaar 2012 63% dat de gevolgde opleiding een goede basis is om de eigen kennis en vaardigheden verder te ontwikkelen. Ook het merendeel van de deeltijd en duaal afgestudeerden ziet de opleiding als een goede basis voor verdere ontwikkeling.

Tabel 5.5 Percentage dat vindt dat opleiding goede basis is voor het verder ontwikkelen van kennis en vaardigheden

	2003/04	2005/06	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	%	%	%	%	%	%	%	%
HBO Totaal vt	70	66	68	69	67	65	60	63
• Landbouw vt	69	66	67	72	67	66	67	66
• Onderwijs vt	64	59	59	60	61	62	54	57
• Techniek vt	72	69	73	75	72	69	66	67
• Economie vt	70	66	69	68	67	63	60	63
• Gezondheidszorg vt	73	68	73	72	72	70	62	68
• Gedrag en maatschappij vt	71	65	70	71	69	63	57	57
• Taal en cultuur vt	63	64	66	66	61	71	63	66
HBO Totaal dt/du	76	74	75	77	76	75	72	73
• Landbouw dt/du	81	77	85	84	82	69	76	88
• Onderwijs dt/du	70	67	67	69	67	70	60	62
• Techniek dt/du	79	75	78	81	79	77	77	77
• Economie dt/du	78	76	78	79	78	75	76	76
• Gezondheidszorg dt/du	83	79	82	79	81	79	74	75
• Gedrag en maatschappij dt/du	78	76	79	82	80	78	73	77
• Taal en cultuur dt/du	59	72	70	66	69	72	76	71

Figuur 5.16

In de figuur staat de mate van tevredenheid van de afgestudeerden met betrekking tot een aantal verschillende aspecten. Afgestudeerden hebben aangegeven in hoeverre ze tevreden zijn over de mate waarin ze in de opleiding geleerd hebben: analytisch te denken, te argumenteren en te redeneren, kritisch te oordelen over praktijkgericht onderzoek en te rapporteren over praktijkgericht onderzoek. Daarnaast staat eveneens in de figuur in welke mate ze tevreden zijn over wat hun opleiding hun geleerd heeft op het gebied van methoden en technieken van praktijkgericht onderzoek. Aan de linker kant staan de oordelen van de voltijd afgestudeerden per sector, aan de rechterkant de oordelen van de deeltijd/duaal afgestudeerden.

Figuur 5.16 Tevredenheid over opleiding (gemiddelde 2008 - 2012)

Tabel 5.6

In tabel 5.6 staan oordelen van afgestudeerden over verschillende aspecten van hun gevolgde opleiding in de vorm van rapportcijfers. Alhoewel niet alle aspecten voor iedere hbo opleiding even belangrijk zijn geven de cijfers in de tabel wel aan dat met name de docenten een redelijk goede beoordeling krijgen en de voorlichtingsactiviteiten over studie- en beroepsmogelijkheden een wat minder hoog rapportcijfer hebben.

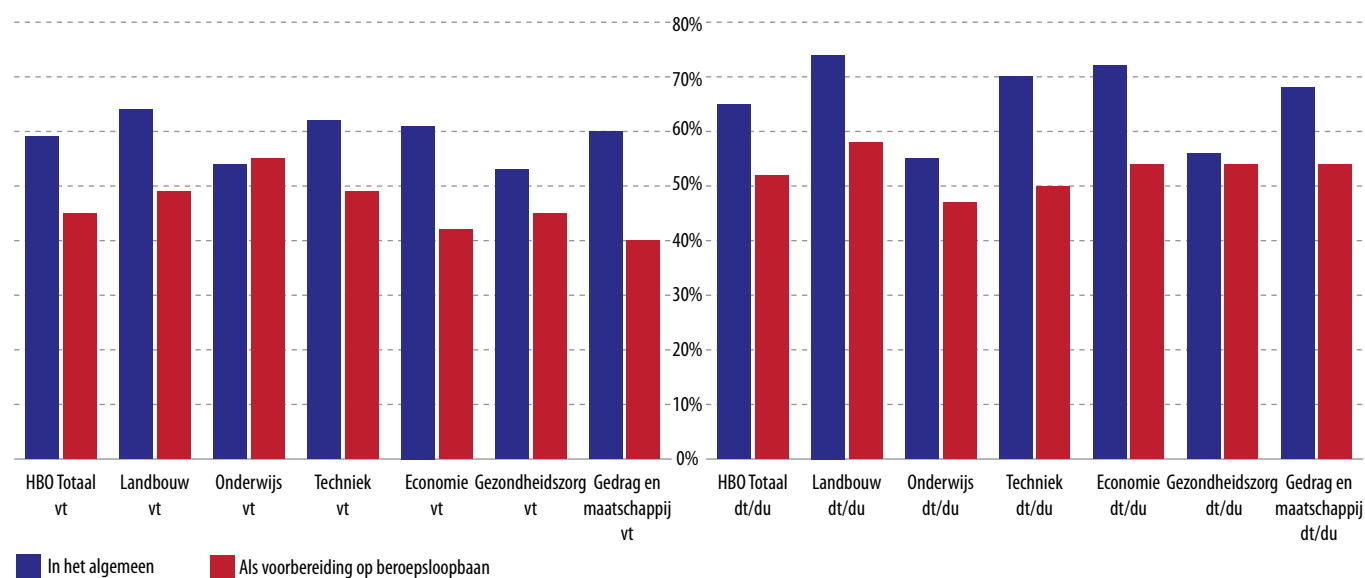
Tabel 5.6 Rapportcijfers voor verschillende aspecten opleiding (gemiddelde 2008 - 2012) (excl. Taal en cultuur)

	Landbouw vt	Onderwijs vt	Techniek vt	Economie vt	Gezondheidszorg vt	Gedrag en maatschappij vt	HBO Totaal vt
Inbedding in de beroepspraktijk	6,6	7,2	6,7	6,6	6,6	6,7	6,7
Aansluiting op ontwikkelingen in vakgebied	6,7	7,1	6,6	6,6	6,8	6,7	6,7
Vorbereiding op actuele beroepspraktijk	6,5	7,2	6,6	6,4	6,6	6,6	6,6
Voorlichting over studiemogelijkheden	6,2	6,1	6,2	6,0	6,1	5,9	6,0
Voorlichting over beroepsmogelijkheden	6,1	6,4	6,2	6,0	6,4	6,2	6,2
Inhoudelijke samenhang	6,6	6,6	6,7	6,6	6,7	6,7	6,6
Internationale oriëntatie	6,7	5,7	5,4	6,1	5,8	5,4	5,8
Studeerbaarheid	7,2	7,2	7,1	7,2	7,1	7,2	7,2
Wijze van toetsen en beoordelen	6,7	6,4	6,6	6,6	6,1	6,5	6,5
Praktijkkennis van docenten	7,1	7,3	7,1	7,2	7,2	7,4	7,2
Praktijkervaring van docenten	7,0	7,2	7,0	7,1	7,3	7,4	7,2
Beschikbaarheid van docenten	7,1	6,9	6,9	6,8	6,7	6,8	6,8
Inhoudsdeskundigheid van docenten	7,0	7,3	7,0	7,0	7,1	7,2	7,1
Didactische vaardigheden van docenten	6,8	7,1	6,7	6,7	6,8	6,9	6,8
Inbedding van onderzoek in het Onderwijs	6,5	6,4	6,2	6,2	6,6	6,3	6,3
	Landbouw dt/du	Onderwijs dt/du	Techniek dt/du	Economie dt/du	Gezondheidszorg dt/du	Gedrag en maatschappij dt/du	HBO Totaal dt/du
Inbedding in de beroepspraktijk	7,2	6,9	6,7	6,8	6,9	6,9	6,9
Aansluiting op ontwikkelingen in vakgebied	7,1	7,0	6,7	6,8	7,0	7,0	6,9
Vorbereiding op actuele beroepspraktijk	6,9	6,8	6,6	6,7	6,8	6,9	6,8
Voorlichting over studiemogelijkheden	6,3	6,1	6,3	6,2	6,2	6,1	6,1
Voorlichting over beroepsmogelijkheden	6,4	6,3	6,2	6,2	6,4	6,3	6,3
Inhoudelijke samenhang	7,0	6,7	6,8	6,8	6,7	6,9	6,8
Internationale oriëntatie	5,7	4,8	5,2	5,2	5,2	5,0	5,1
Studeerbaarheid	7,1	7,0	7,1	7,2	7,0	7,2	7,1
Wijze van toetsen en beoordelen	6,9	6,7	6,9	6,8	6,4	6,9	6,8
Praktijkkennis van docenten	7,6	7,3	7,3	7,4	7,1	7,5	7,4
Praktijkervaring van docenten	7,4	7,2	7,2	7,3	7,1	7,4	7,3
Beschikbaarheid van docenten	7,2	7,0	7,1	7,0	6,9	6,9	7,0
Inhoudsdeskundigheid van docenten	7,5	7,4	7,4	7,3	7,2	7,4	7,4
Didactische vaardigheden van docenten	7,1	7,0	7,0	7,0	7,0	7,1	7,0
Inbedding van onderzoek in het Onderwijs	6,5	6,2	6,4	6,5	6,6	6,6	6,4

Figuur 5.17

De figuur toont de tevredenheid van de hbo afgestudeerden over enerzijds de opleiding in het algemeen en anderzijds de tevredenheid over de opleiding als voorbereiding op de beroepsloopbaan. In tegenstelling tot figuur 5.16 en tabel 5.6 gaat het in deze figuur niet om vijfjaars gemiddelden maar om het gemiddelde van de laatste twee meetjaren. Uit de figuur blijkt dat de tevredenheid over de studie in het algemeen iets groter is dan die over de studie als voorbereiding op de beroepsloopbaan.

Figuur 5.17 Percentage dat (zeer) tevreden is over studie in het algemeen en studie als voorbereiding op beroepsloopbaan (gemiddelde 2011 - 2012) (excl. Taal en cultuur)

5.3 De doorstroom naar vervolgonderwijs

Tabel 5.8

Tabel 5.8 geeft de doorstroom van hbo gediplomeerden naar het vervolgonderwijs weer. De percentages geven het deel aan van de afgestudeerden dat na het behalen van het diploma met een andere (vervolg) opleiding gestart is. Een deel van deze groep is nog bezig met deze vervolgonderwijs, een deel heeft al een diploma behaald en een ander deel is weer gestopt. De cijfers geven met andere woorden de doorstroom en niet het uiteindelijke succes in het vervolgonderwijs aan (zie hier voor de figuren 5.21 en 5.23). Deze doorstroom ligt iets hoger onder de voltijd afgestudeerden en met name gediplomeerden met een economische onderwijsachtergrond stromen regelmatig door naar een andere opleiding.

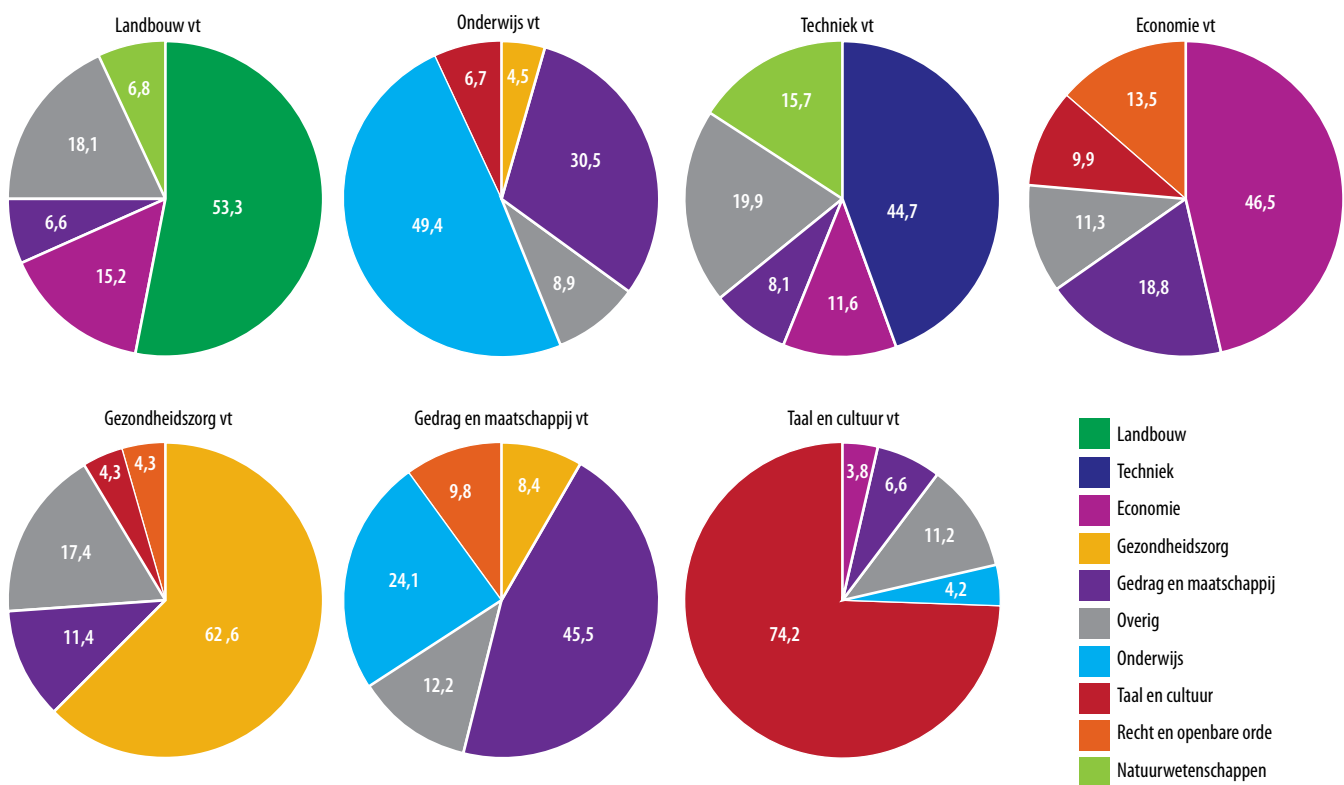
Tabel 5.8 Percentage dat aan een vervolgonderwijs is begonnen.

	1999/00	2001/02	2003/04	2005/06	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
HBO Totaal vt	25	26	33	32	35	37	36	37	33	31
• Landbouw vt	23	23	30	27	27	27	30	33	29	27
• Onderwijs vt	26	24	27	30	38	41	39	35	31	30
• Techniek vt	24	28	34	32	33	34	35	36	32	28
• Economie vt	28	31	39	37	42	42	41	43	40	36
• Gezondheidszorg vt	20	22	26	26	27	31	33	32	28	25
• Gedrag en maatschappij vt	21	21	26	26	28	28	29	29	26	25
• Taal en cultuur vt	22	25	28	26	24	27	23	24	27	26
HBO Totaal dt/du	15	14	18	19	24	24	24	25	22	18
• Landbouw dt/du	5	7	12	9	16	14	12	15	15	9
• Onderwijs dt/du	16	14	17	21	25	23	23	24	20	15
• Techniek dt/du	17	11	13	13	20	16	21	21	17	11
• Economie dt/du	17	17	21	22	26	30	30	29	27	24
• Gezondheidszorg dt/du	12	12	18	19	25	23	25	27	26	28
• Gedrag en maatschappij dt/du	11	16	17	17	23	22	20	22	20	16
• Taal en cultuur dt/du	8	6	7	7	2	10	13	9	13	7

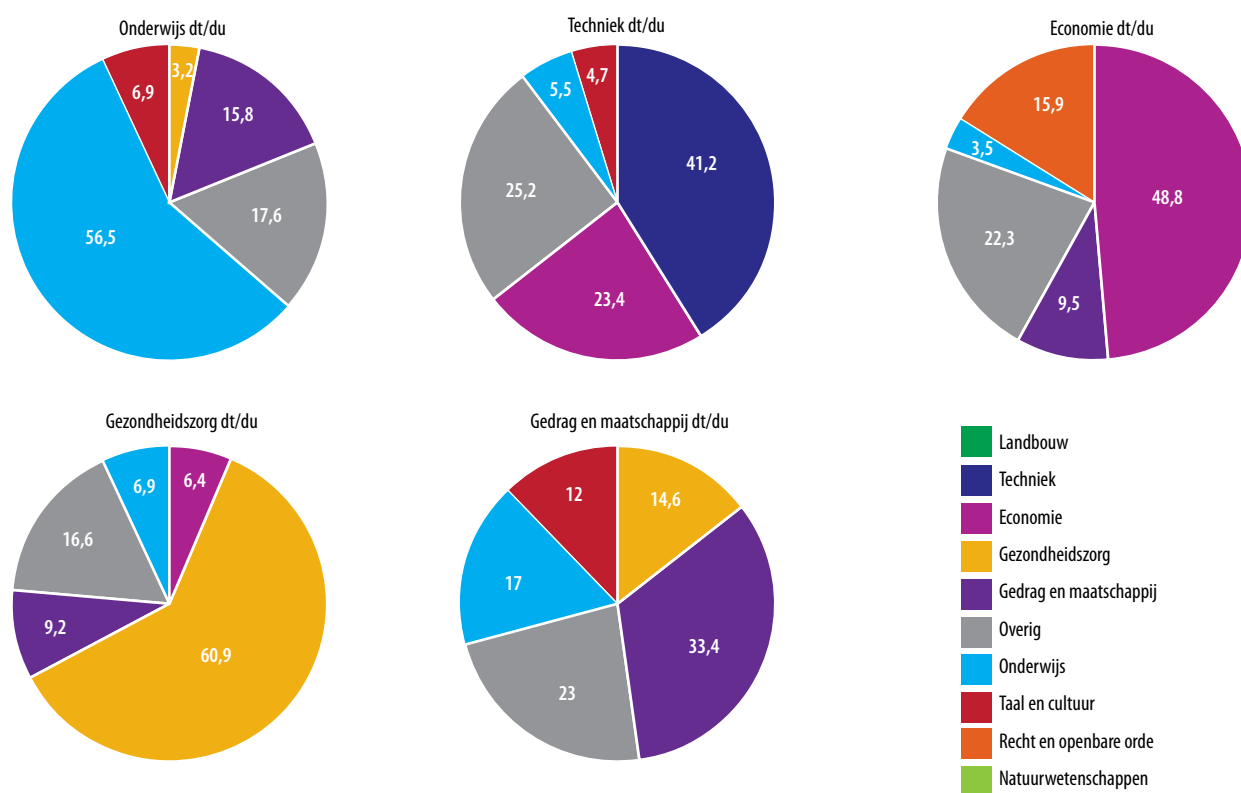
Figuur 5.18 en 5.19

Beide figuren geven de doorstroom naar richting van het vervolgonderwijs aan. Figuur 5.18 toont de verwante doorstroom voor de voltijd afgestudeerden, figuur 5.19 voor de deeltijd en dual gediplomeerden. De figuren tonen dat het beeld per sector nogal verschilt en dat de verwante doorstroom, dat wil zeggen doorstroom binnen dezelfde onderwijssector, weliswaar vaak het grootst is maar op een enkele uitzondering na zeker niet overheersend.

Figuur 5.18 Doorstroom hbo voltijd sectoren naar (belangrijkste) richting vervolgonderwijs (gemiddelde 2008-2012)

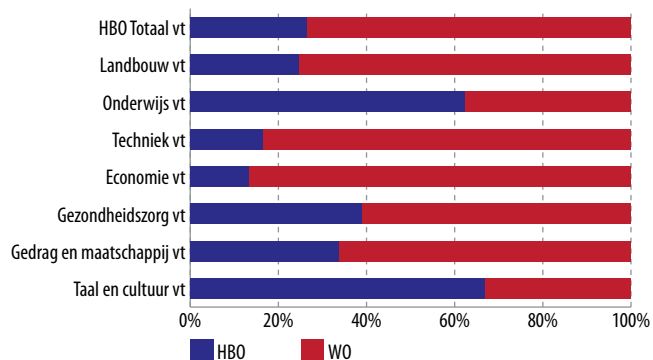
Figuur 5.19 Doorstroom hbo deeltijd/duaal sectoren naar (belangrijkste) richting vervolgonderwijs (gemiddelde 2008-2012) (excl. Taal, cultuur en Landbouw)

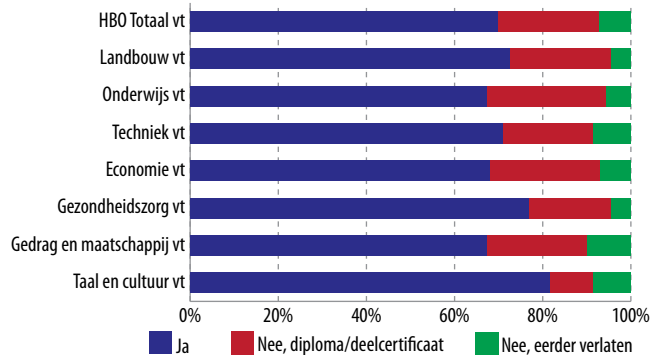
Figuur 5.20 tot en met 5.23

Figuur 5.20 toont per hbo voltijd sector het percentage dat doorstroomt naar het hbo vervolgonderwijs en het percentage dat doorstroomt naar het wo vervolgonderwijs. Figuur 5.22 toont deze zelfde percentages voor de hbo deeltijd/duaal sectoren. Hierbij gaat het om gemiddelde percentages die gebaseerd zijn op de meetjaren 2008-2012. Van deze doorstromers tonen de figuren 5.21 (hbo voltijd) en 5.23 (hbo deeltijd/duaal) de studievoortgang in de vervolgopleiding op het moment van enquêteren zijnde ongeveer anderhalf jaar na afstuderen.

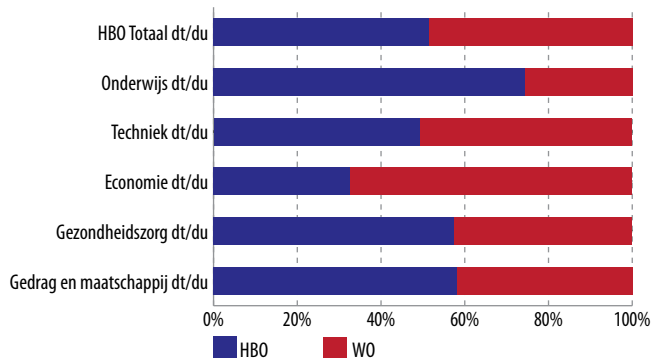
Figuur 5.20 Doorstroom naar soort vervolgonderwijs voor hbo voltijd sectoren (gemiddelde 2008-2012)

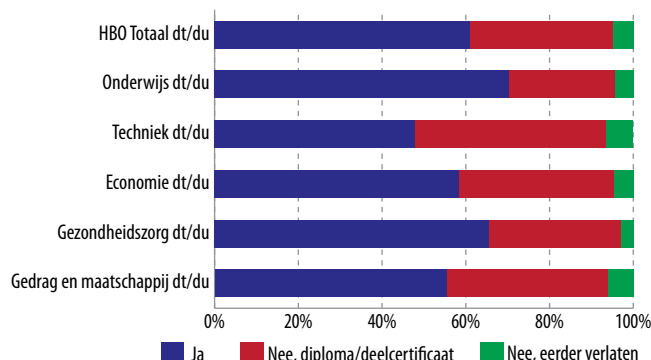
Figuur 5.21 Nog bezig met vervolgopleiding voor hbo voltijd sectoren (gemiddelde 2008-2012)

Figuur 5.22 Doorstroom naar soort vervolgonderwijs voor hbo deeltijd/duaal sectoren (gemiddelde 2008-2012) (excl. Taal, cultuur en Landbouw)

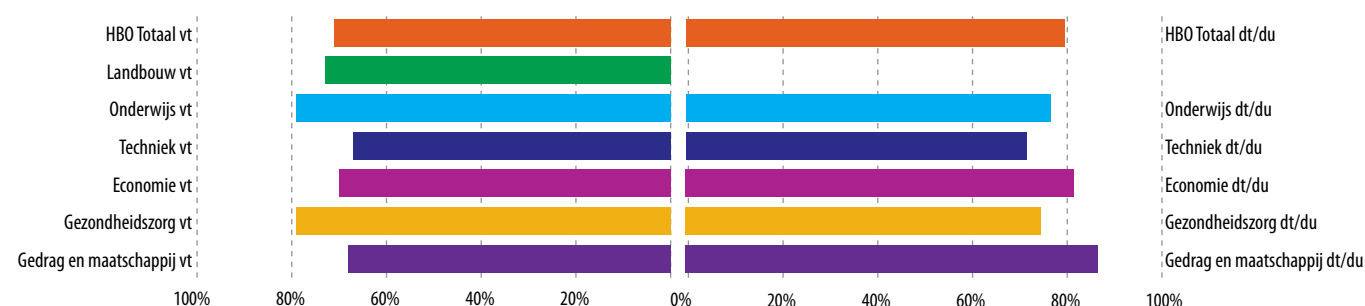
Figuur 5.23 Nog bezig met vervolgopleiding voor hbo deeltijd/duaal sectoren (gemiddelde 2008-2012) (excl. Taal, cultuur en Landbouw)

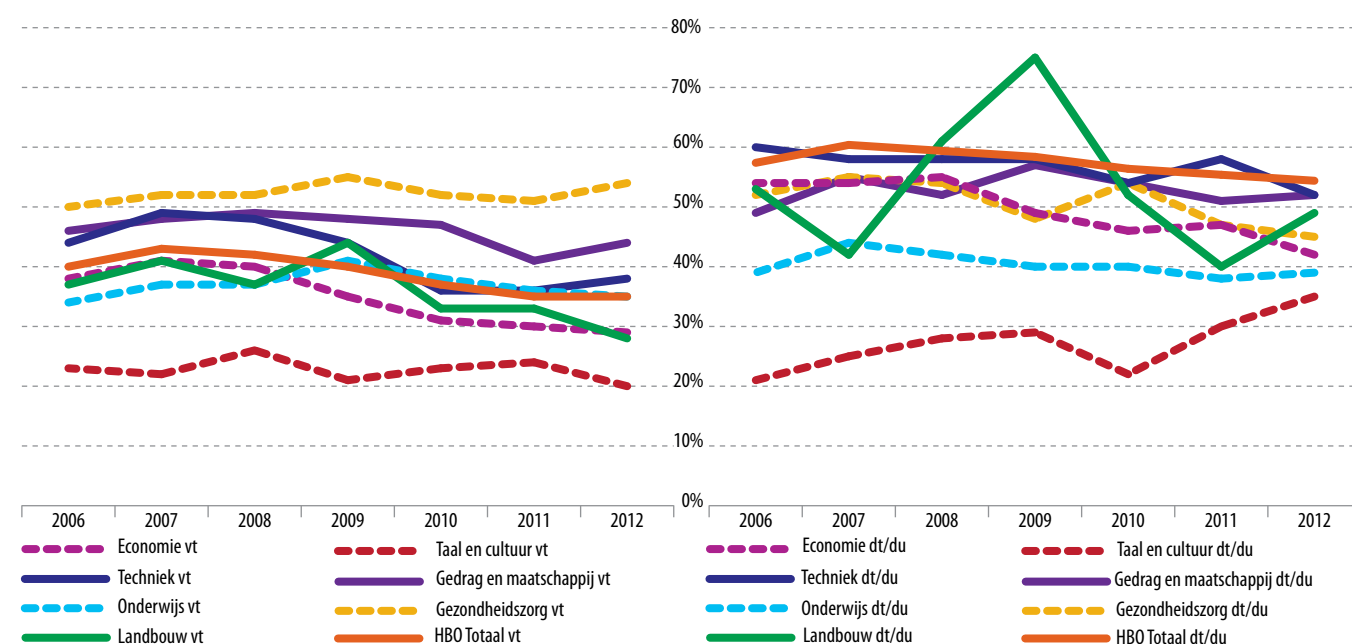
Figuur 5.24

De figuur laat het oordeel van de afgestudeerden zien over de aansluiting tussen hun gevolgte hbo opleiding en de vervolgopleiding. Zo'n driekwart van alle verder lerende afgestudeerden is van mening dat deze aansluiting redelijk tot goed is.

Figuur 5.24 Oordeel over aansluiting vervolgopleiding met gevolgte opleiding, percentage redelijk tot goed (gemiddelde 2011-2012) (excl. Taal, cultuur)

Figuur 5.25 Percentage dat een cursus of bedrijfsopleiding heeft gevolgd

5.4 De arbeidsmarkt

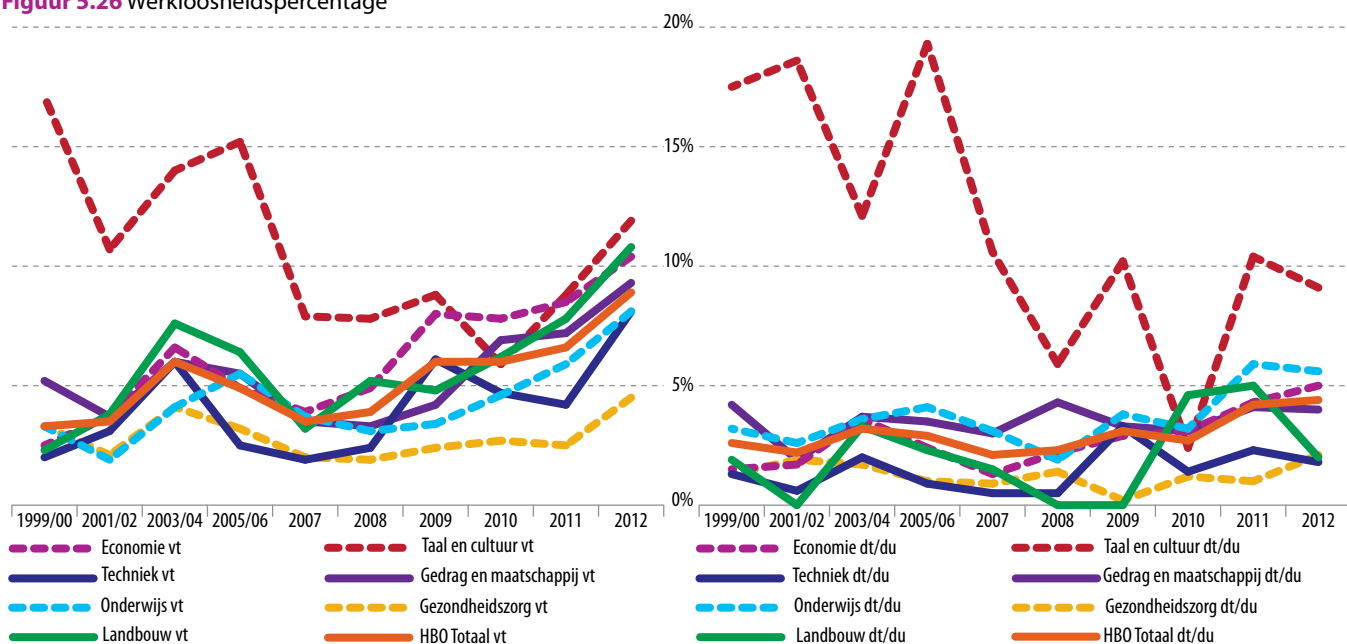
Figuur 5.26

Zowel bij de voltijd als de deeltijd/duaal afgestudeerden is de werkloosheid onder de gediplomeerden uit de sector Taal en cultuur vrijwel altijd hoger geweest dan die onder de afgestudeerden van de andere hbo sectoren. Wel is het verschil tussen de Taal en cultuur sector en de overige sectoren de afgelopen tien jaar steeds kleiner geworden. Onder de voltijders is de werkloosheid door de economische crisis in meetjaar 2012 opgelopen tot bijna 9%. Onder de deeltijd en duaal afgestudeerden ligt dit percentage aanzienlijk lager.

Figuur 5.27a en b

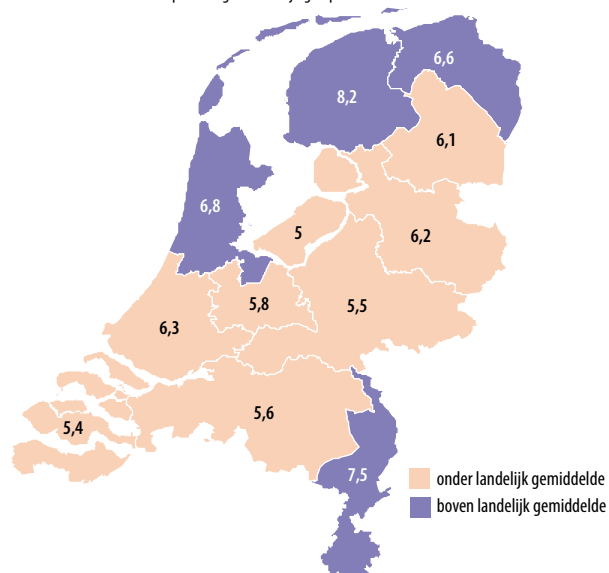
Figuren 5.27a en 5.27b laten per provincie de gemiddelde werkloosheid voor de periode 2008-2012 zien. De kleuring in de figuren geeft aan of de desbetreffende provincie boven of onder het landelijk gemiddelde ligt. Uit de figuren komt naar voren dat zowel bij de voltijd (figuur 5.27a) als onder de deeltijd/duaal gediplomeerden (figuur 5.27b) de zuidelijke en noordelijke provincies een wat hogere werkloosheid hebben dan de andere provincies.

Figuur 5.26 Werkloosheidspercentage

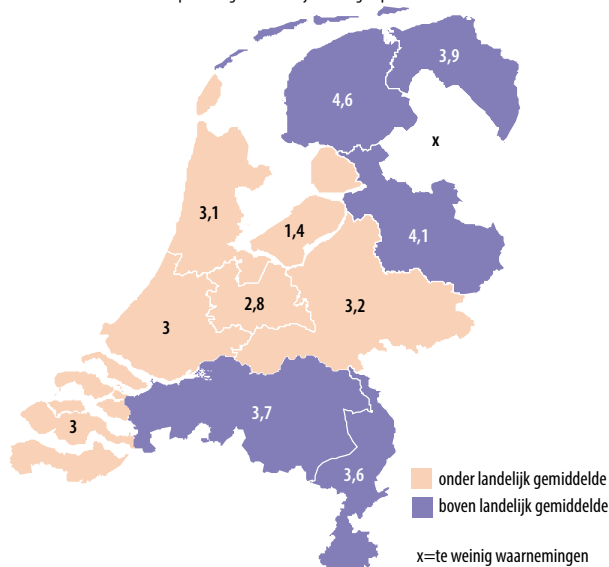

Figuur 5.27

a. Gemiddeld werkloosheidspercentage hbo voltijd gediplomeerden 2008-2012

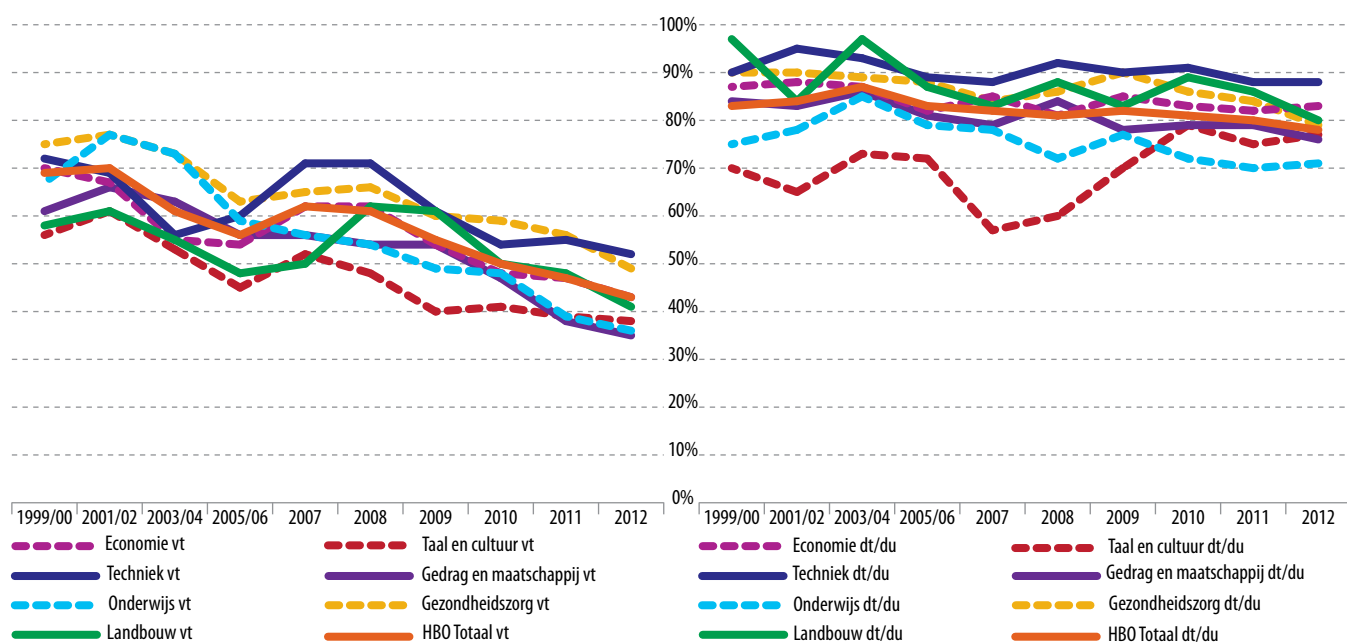
b. Gemiddeld werkloosheidspercentage hbo deeltijd/duaal gediplomeerden 2008-2012

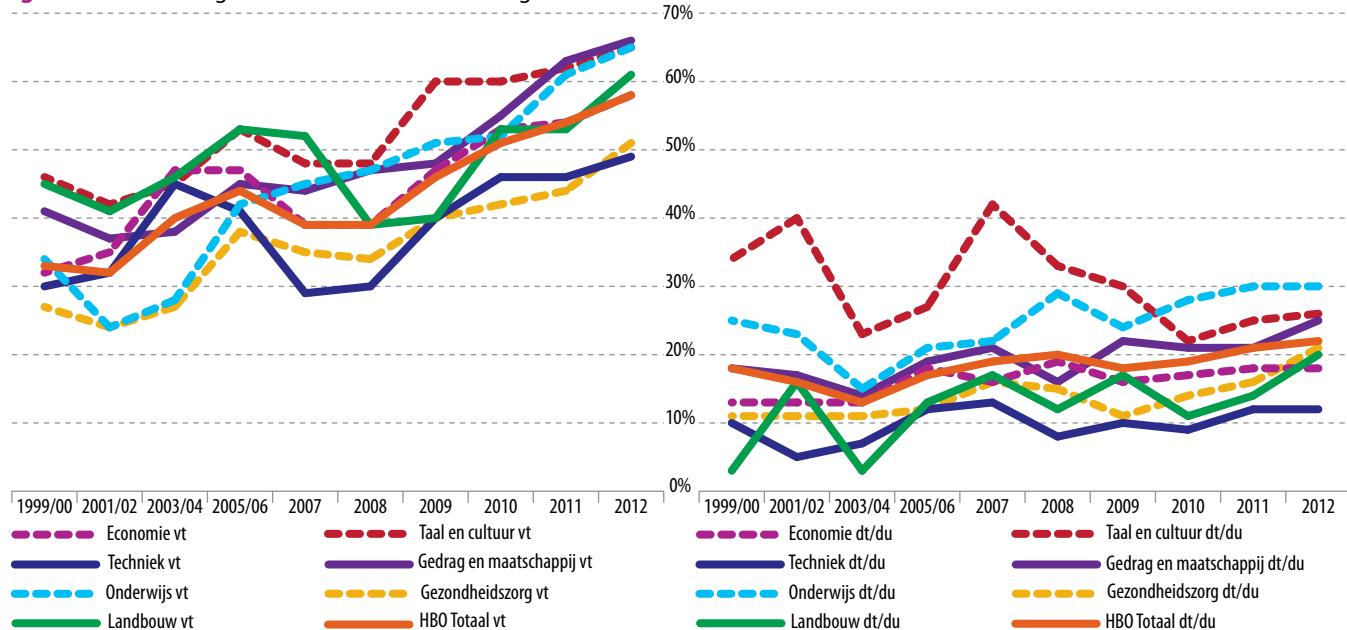
Figuur 5.29

De figuur toont het percentage van de werkende afgestudeerden dat met een flexibele aanstelling werkt. Onder een flexibele aanstelling vallen mensen met een tijdelijke aanstelling en uitzendkrachten en oproepkrachten e.d. Met name onder de voltijd afgestudeerden is het aandeel werkenden met een flexibele aanstelling de laatste jaren flink toegenomen.

Figuur 5.28 Percentage met een vast dienstverband

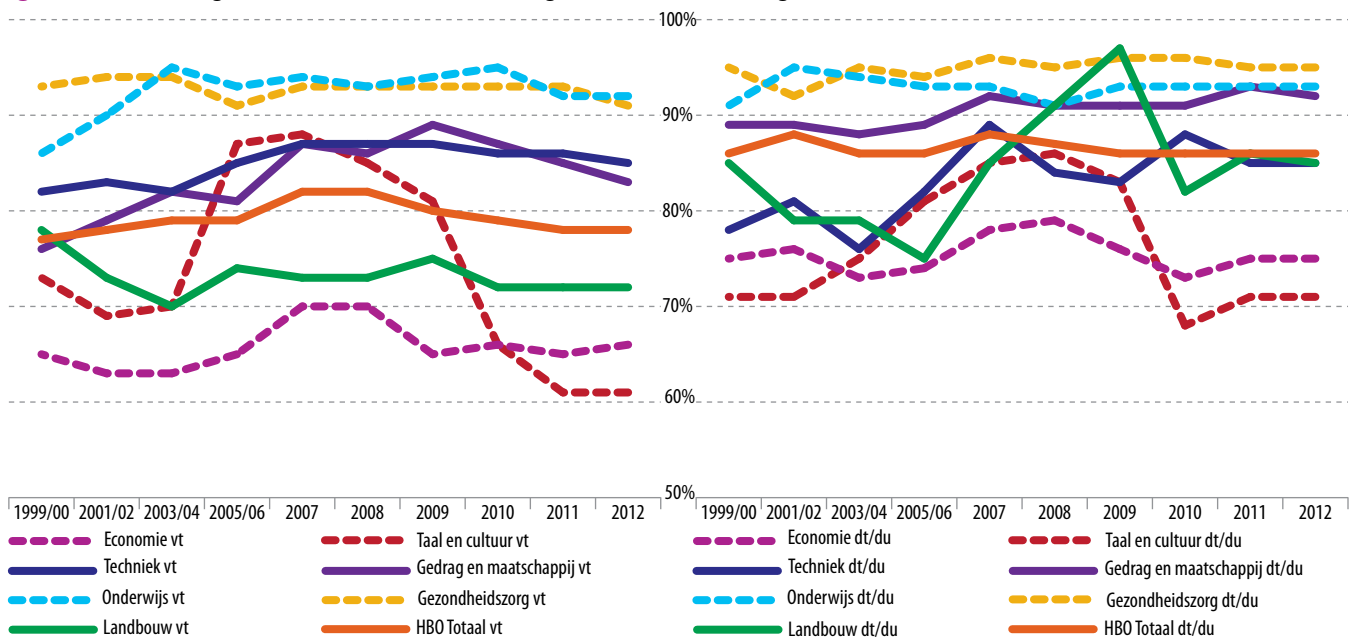
Figuur 5.29 Percentage met een flexibele aanstelling

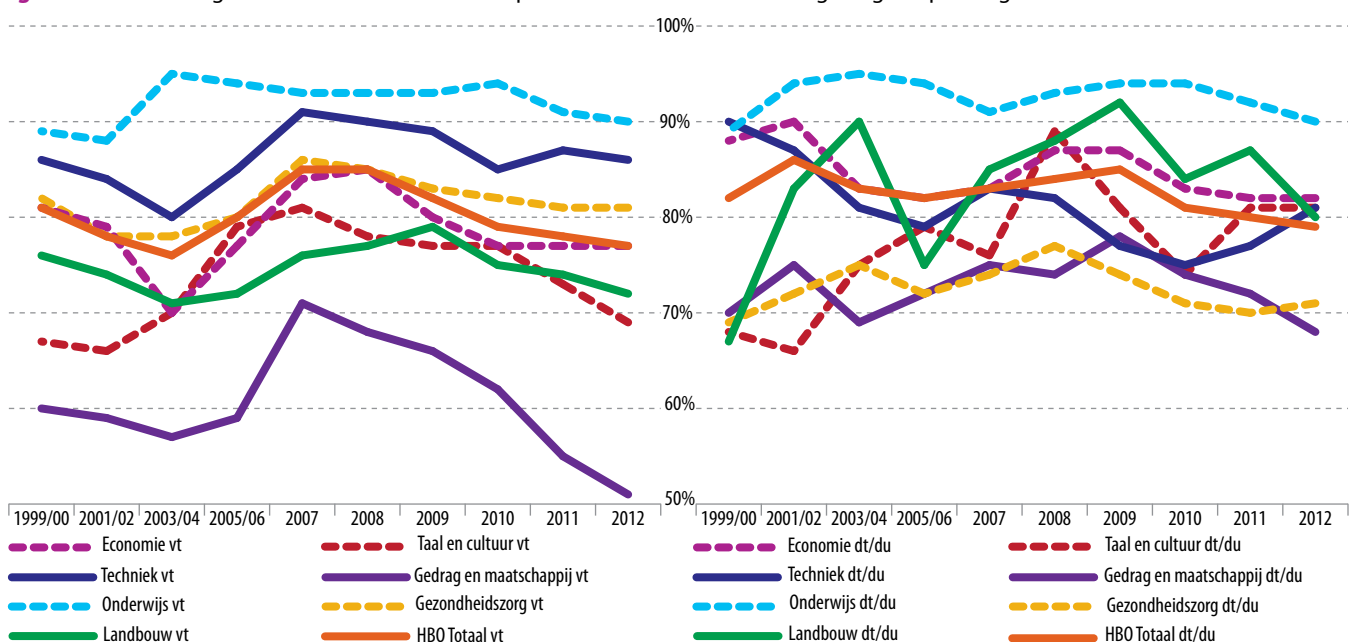
Figuren 5.30 en 5.31

Belangrijke indicatoren voor de kwaliteit van werk is het feit of afgestudeerden werk hebben gevonden dat past bij hun gevolgde opleiding als het gaat om richting (figuur 5.30) en om niveau (figuur 5.31). Figuur 5.30 toont dat het overgrote deel van de werkende hbo afgestudeerden een baan heeft die wat richting betreft aansluit bij de gevolgde opleiding. Ook de aansluiting naar niveau is in de meeste gevallen goed te noemen. Wel zijn er bij beide indicatoren relatief grote verschillen tussen de onderliggende sectoren.

Figuur 5.30 Percentage werkenden met een baan in eigen of verwante richting

Figuur 5.31 Percentage werkenden met een baan op minimaal het niveau van de gevolgde opleiding

Tabel 5.9 Gemiddeld aantal uren per week

	1999/00	2001/02	2003/04	2005/06	2007	2008	2009	2010	2011	2012
HBO Totaal vt	36,3	35,8	34,8	35,1	35,4	35,3	35,3	34,6	34,3	33,7
• Landbouw vt	38,3	37,8	37	37	37,1	37,9	37,5	37,5	37,1	35,6
• Onderwijs vt	34,1	35,1	34,3	33,1	33,3	33,4	33,5	33,1	32,2	30,4
• Techniek vt	39,2	38,6	38,1	38,5	38,7	38,7	38,7	38,1	38,1	38,1
• Economie vt	38,3	37,6	36,7	37,3	37,5	37,6	37,3	36,6	36,5	36,5
• Gezondheidszorg vt	31,4	31,8	30,2	29,3	30,4	31	31,1	30,8	30,9	30,4
• Gedrag en maatschappij vt	31,5	31,7	30,2	29,8	30,9	30,7	30,4	30	29,4	28,6
• Taal en cultuur vt	33,3	29,7	27,4	32	32,4	31,5	32,2	33,1	32,6	30,9
HBO Totaal dt/du	32,4	32,1	31,8	32,4	32,9	33,3	33,7	33,1	32,9	32,9
• Landbouw dt/du	37	35,7	36,2	34,7	36,2	36,6	32,1	34,2	34,7	33,4
• Onderwijs dt/du	29,6	29,5	29,1	29,6	30,5	30,8	31,2	29,8	29,6	30,6
• Techniek dt/du	38,3	38,6	38	38,3	38,5	38,4	38,7	38,2	38,5	38,2
• Economie dt/du	36,4	36,2	35,7	35,8	36,2	36,3	36,7	36,2	35,9	35,8
• Gezondheidszorg dt/du	31,1	30,9	30,6	31,1	31,2	32	32,5	32	32	31,9
• Gedrag en maatschappij dt/du	30,7	30,7	29,7	29,6	30,1	30,8	30,6	30,4	29,9	30,1
• Taal en cultuur dt/du	30,8	29,2	26,3	27,9	27,6	27,4	28,7	28,2	27,8	26,7

Tabel 5.10 Gemiddeld bruto uurloon huidige functie (excl. nevenfuncties)

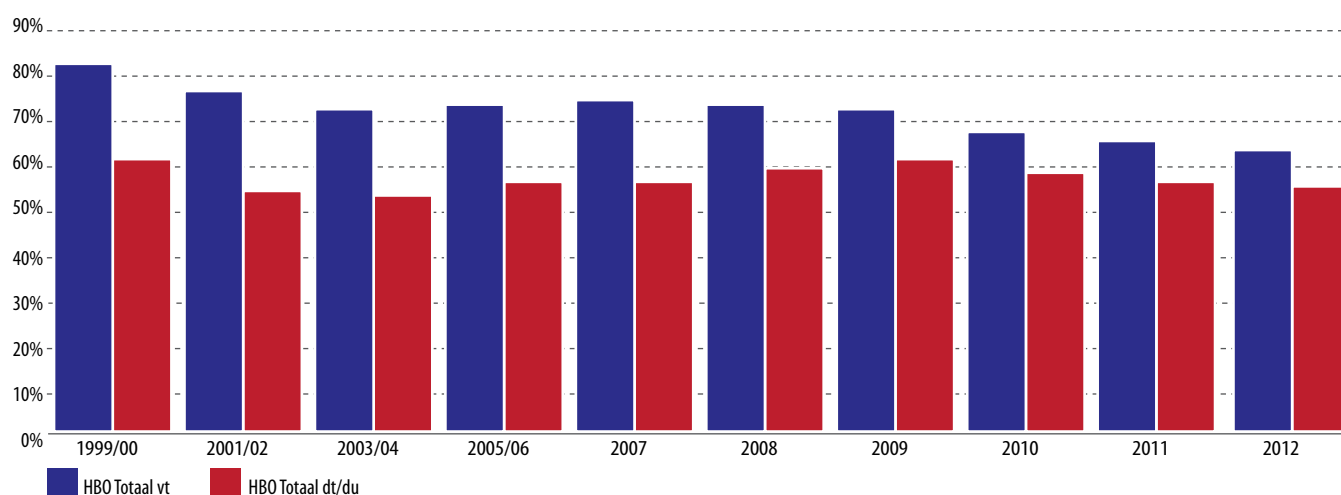
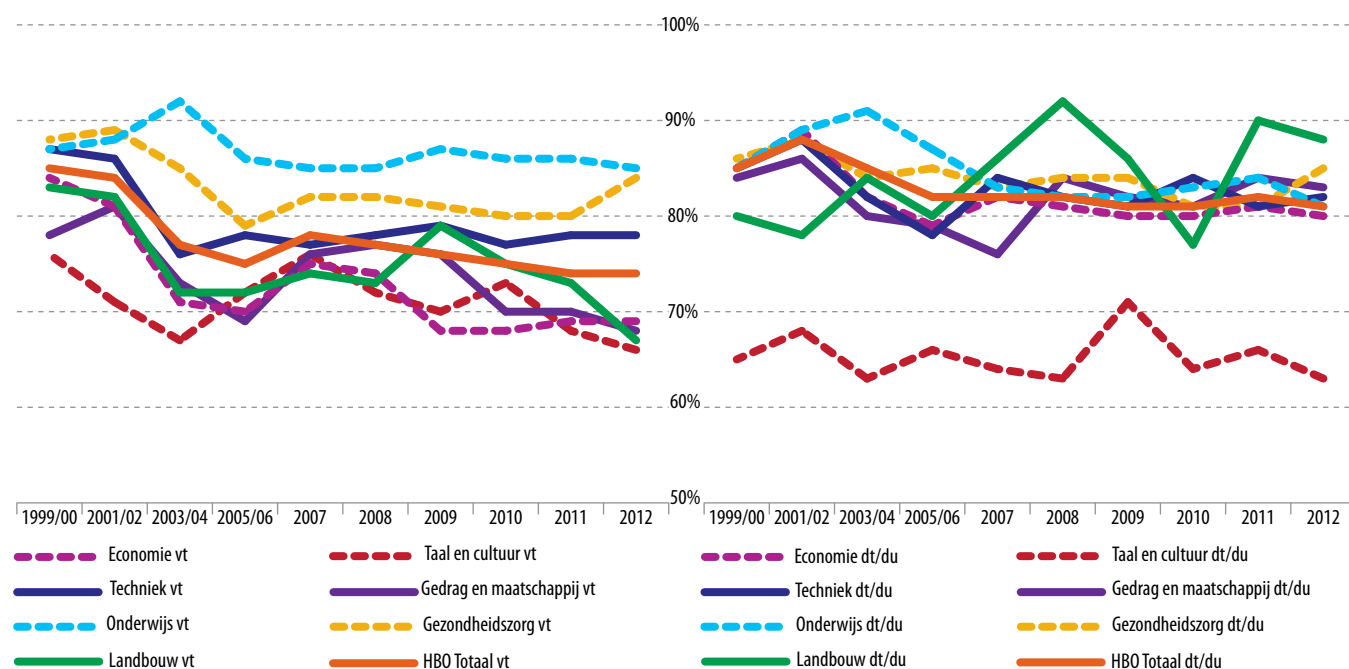
	1999/00	2001/02	2003/04	2005/06	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
HBO Totaal vt	14,4	14,2	13,7	13,8	14,4	14,7	14,2	14,2	13,8	13,3
• Landbouw vt	13,5	13,5	13,1	13	13,5	14,3	13,7	14,4	12,9	13,2
• Onderwijs vt	15,5	14,6	14,2	13,8	14	14,1	14,3	14,6	13,9	13,6
• Techniek vt	14,2	14,2	13,7	14	15	15,6	14,8	14,8	14,4	14,1
• Economie vt	14,1	14,1	13,5	13,6	14,5	14,6	14	14	13,7	13
• Gezondheidszorg vt	15,5	14,8	14,8	15,1	16,3	16	15,6	15,8	15,5	15,1
• Gedrag en maatschappij vt	14	13,6	13,3	13,1	14	14,9	14,5	14,3	13,7	13,1
• Taal en cultuur vt	13,7	13,2	12,9	12,5	11,2	11,8	11,1	10	9,4	9,4
HBO Totaal dt/du	19,2	18,9	18,6	18,6	19,2	19,2	19,2	19,2	18,8	18,5
• Landbouw dt/du	20,1	18,8	23,9	20,6	20,4	19,3	20,5	20,8	19,1	19
• Onderwijs dt/du	17,9	17,4	17,3	17,7	18,1	17	17,2	17,9	17,9	17,3
• Techniek dt/du	20,8	21,3	20,9	20,8	22,3	22,9	21,7	22,1	21,4	21,2
• Economie dt/du	21	21,1	20,6	20	20,6	20,5	20,9	20,8	20,1	19,9
• Gezondheidszorg dt/du	19,1	18,9	18,1	17,7	17,8	19,7	18,3	17,5	17,3	17,4
• Gedrag en maatschappij dt/du	18,2	18,2	17,3	17,6	18,2	18,7	18	17,6	17,7	17,1
• Taal en cultuur dt/du	16,7	16,5	16,2	15	19,8	15	17,4	15,8	14,9	16,9

Figuur 5.32

De figuur toont het percentage werkenden met een wekelijkse arbeidsduur van 33 uur of meer. Uit de figuur blijkt dat onder de voltijd gediplomeerden het percentage met een full time baan de afgelopen jaren gedaald is. Onder de gediplomeerden van het deeltijd/duale onderwijs zijn de veranderingen wat minder groot.

Figuur 33

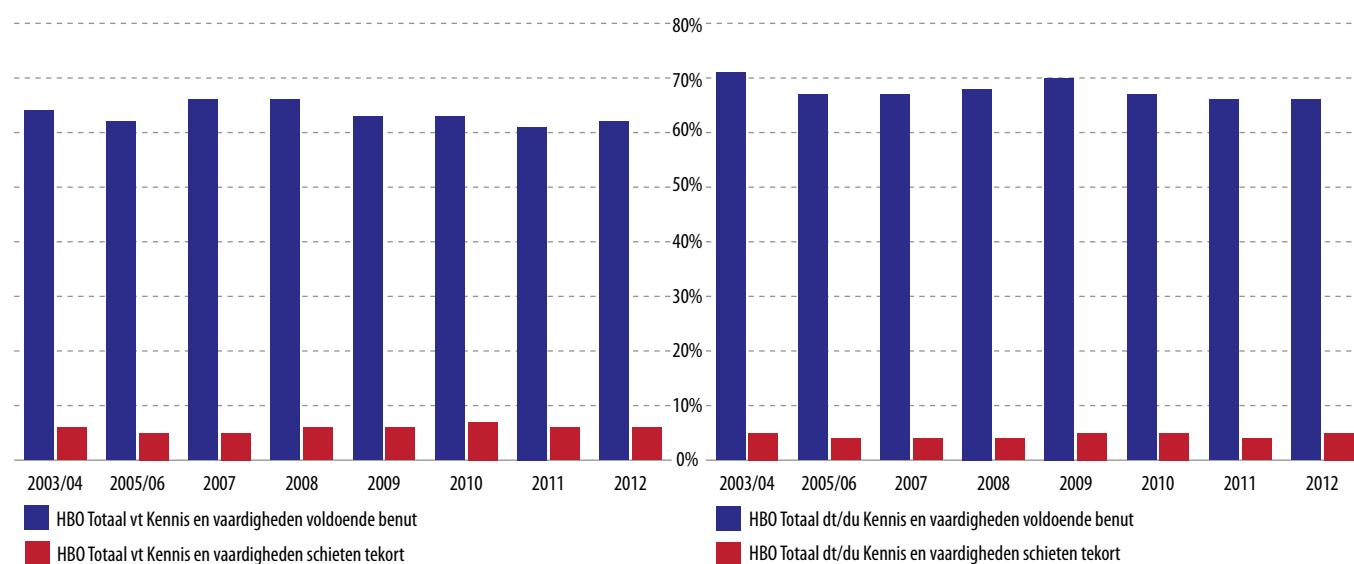
Een algemeen oordeel over de aansluiting tussen de functie en de gevolgde opleiding staat in figuur 5.33. Het merendeel van de werkende afgestudeerden is hier tevreden over dat wil zeggen vindt de aansluiting voldoende of goed. Met uitzondering van de afgestudeerden van de deeltijd/duaal sector Taal en cultuur zijn de afgestudeerden van deze onderwijstypes meestal tevredener dan de voltijd gediplomeerden.

Figuur 5.32 Percentage werkenden met een full time baan**Figuur 5.33** Percentage werkenden waarvan de aansluiting tussen de functie en de opleiding goed of voldoende is

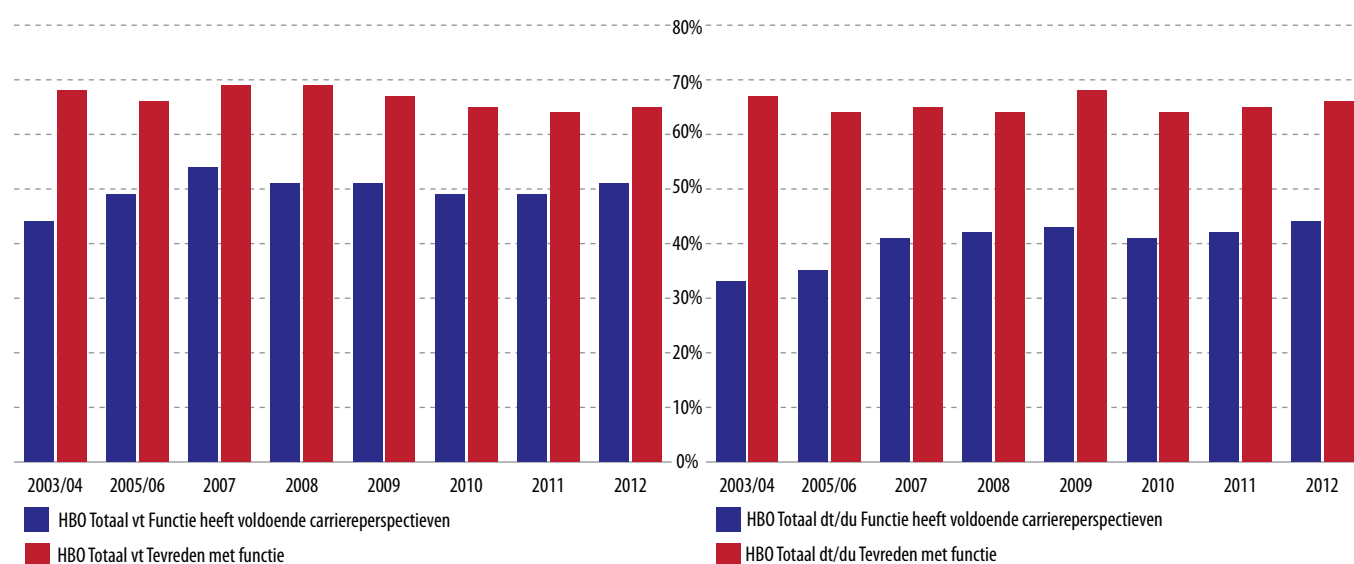
Figuur 5.34

De kolommen in de figuur laten zien of de kennis en vaardigheden van de werkende hbo afgestudeerden volgens eigen inzicht voldoende benut worden. Daarnaast laat de figuur zien of de afgestudeerden wat kennis en vaardigheden betreft iets tekort komen volgens eigen inzicht.

Figuur 5.34 Percentage werkenden waarvan kennis en vaardigheden voldoende benut worden en percentage waarvan kennis en vaardigheden tekort schieten (excl. Taal en cultuur)

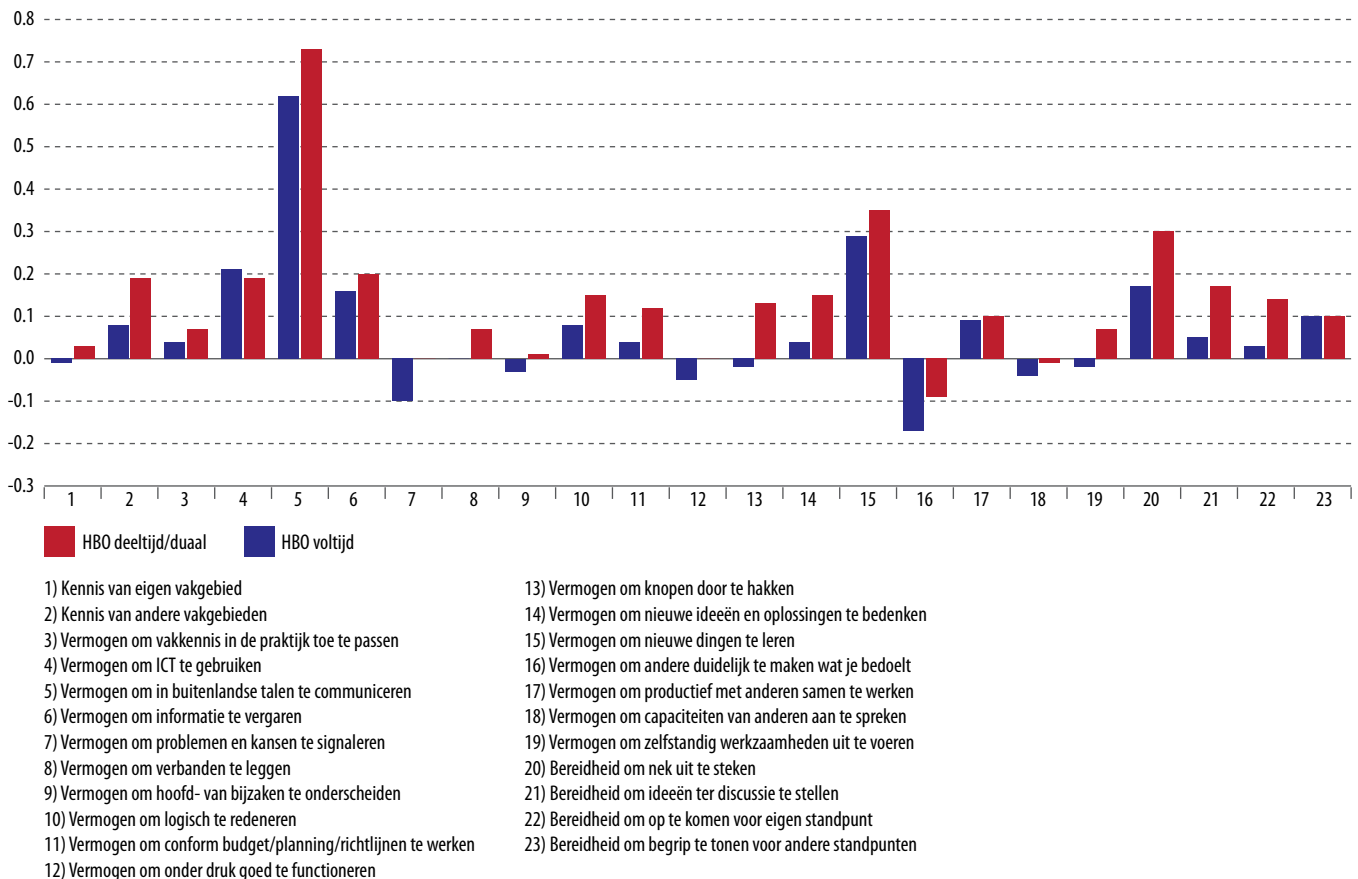
Figuur 5.35 Percentage werkenden met een functie met voldoende carrièreperspectieven en percentage dat tevreden is met functie (excl. Taal en cultuur)

Figuur 5.36

Op een 23 tal competenties hebben afgestudeerden aangegeven wat hun eigen niveau is en wat het vereiste niveau in de huidige baan is op een schaal van 1 tot 5. Figuur 5.36 toont per competentie of er sprake is van een overschot (positieve score) of sprake is van een tekort (negatieve score). Hierbij is voor de periode 2008-2012 het gemiddelde van het vereist niveau van iedere competentie afgetrokken van het gemiddelde van het eigen niveau. Een hoge positieve score in onderstaande figuur betekent dus dat het eigen niveau veel hoger wordt ingeschat dan het vereist niveau.

Figuur 5.36 Competentieoverschotten (+) en tekorten (-) op basis van vereist niveau in huidige functie en eigen niveau (excl. Taal en cultuur)

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt

Postbus 616

6200 MD Maastricht

T +31 43 3883647

F +31 43 3884914

secretary-roa-sbe@maastrichtuniversity.nl

www.roa.nl

Maastricht University

School of Business and Economics